БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 168 (19.839). • 1987 йил 23 июль, пайшанба • Баҳоси 3 тийин.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

СССР Давлат агросаноат комитети, Центросоюз, маҳаллий партия, совет ва хўжалик органларининг КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг «Москва ва Ленинград шаҳарлари аҳолисини мева-сабзавот маҳсулотлари ва картошка билан таъминлашни яхшилаш тадбирлари тўғрисида» 1986 йил 21 августдаги 1013-сон қарорини бажариш борасидаги иши тўғрисида.

КПСС Марказий Комитети қабул қилинган қарорда СССР Давлат агросаноат комитети, Центросоюз, бошқа министрлик ва идоралар, Москва ва Ленинград шаҳарлари, бир қанча иттифоқдош ва автоном республикалар, ўлкалар ва областларнинг партия, совет ва хўжалик органлари КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг қарорини бажариш юзасидан зарур ташкилотчилик ишларини таъминламаганликларини, бунда сусткашлик ва интизомсизликка йўл қўйганликларини уқтириб ўтди. Натижада Москва ва Ленинград шаҳарлари аҳолисини мева-сабзавот маҳсулотлари ва картошка билан таъминлаш ҳали барқарор тус олгани йўқ.

Мазкур шаҳарларга сабзавот, мева ва резавор меваларнинг кўпгина турларини етказиб бериш биринчи ярим йиллик плани бажарилмади. Украина ССР, Ўзбекистон ССР, Озарбайжон ССР, Грузия ССР, Туркманистон ССР, Краснодар ўлкаси, РСФСРнинг Москва, Ленинград, Ростов областлари ва бир қанча бошқа областлари белгиланган турдаги маҳсулотларни етказиб бериш топшириқларини барбод этдилар. Бир қанча иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Министрлар Советлари, ўлка ва область ижроия комитетлари КПСС Марказий Комитети билан

(Давоми иккинчи бетда).

М. С. ГОРБАЧЕВнинг

Индонезияда чиқадиган «Мердека» газетаси саволларига ЖАВОБЛАРИ

21 июль куни М. С. Горбачев Кремлда Индонезияда чиқадиган «Мердека» газетасининг ношири ва бош редактори Б. М. Диахни қабул қилди ва унга мазкур газетанинг саволларига қайтарган жавобларини топширди.

М. С. Горбачев билан Б. М. Диах ўртасида қизғин суҳбат бўлиб ўтди, суҳбат мазмуни қуйида келтирилади.

М. С. Горбачев. Жаноб Диах сиз билан танишишдан хурсандман. Сизнинг фаолиятингиз тўғрисида кўп эшитганман. Чунки сиз бир неча ўн йиллардан буён журналистика билан шуғулланиб келмоқдасиз.

Б. М. Диах. Жаноб Бош секретарь, сиз билан учрашишдан бахтиёрман. Бу мен учун катта шараф. Ҳа, ҳақиқатан ҳам мен журналистика соҳасида 50 йилдан буён ишлаяпман.

М. С. Горбачев. Бу жуда катта тажриба. Тажриба эса айниқса ундан тўғри фойдаланилса ортиқча юк эмас. Мана ҳозир биз мамлакатимизда янги вазифаларни ҳал этяпмиз. Тараққиётнинг мана шу босқичида ҳам тажриба, тарих сабоқлари асосида ўз билимимизни тинмай бойитяпмиз.

Б. М. Диах. Биз сизнинг нутқларингизга, Совет Иттифоқида рўй бераётган жараёнларга ғоят катта эътибор беряпмиз.

М. С. Горбачев. Ташаккур. Бизларнинг «қайта қуриш» ва «ошкоралик» сўзларимиз сизларга ҳам етиб бордими? Бу сўзларни индонез тилига таржима қилиб бўладими?

Б. М. Диах. Бу сўзлар бизда яхши маълум ва улар таржимага муҳтож эмас.

М. С. Горбачев. Сизга саволларга қайтарилган ёзма жавобларни топширар эканман, улардан олдин, менинг назаримда, муҳим мулоҳазалар айтишни истардим. Мен Владивостокда нутқ сўзлаганлигимнинг бўлажак бир йиллигига эътибор берганлигингиз учун сиздан, газетангиз редакциясидан миннатдорман. Совет раҳбарияти Владивостокда айтилган фикрларга катта аҳамият бермоқда. Биз ўшанда юз миллионлаб кишилар яшаб турган жуда катта регионга нисбатан ўз сиёсатимизни баён этишга ҳаракат қилган эдик. Бунда сиёсатимизни тегишли даражада тушунишларини назарда тутган эдик.

Сиз берган саволларни Индонезия жамиятида бизнинг сиёсатимизга, Осиё-Тинч океан регионидаги ишларнинг аҳволига биз бераётган баҳоларга, жаҳон сиёсати доирасида мазкур регионнинг келажаги тўғрисидаги фикр-мулоҳазаларимизга қизиқишнинг далили, деб биламан.

Шу муносабат билан қуйидагича фикр-мулоҳазаларни билдираман.

Биз ҳозир дунёга эскича илмий, реалистик позициялардан назар ташлашга уриндик. Қилинган таҳлил бизни дунёни янгича кўришга, партиямиз съездида биз эълон қилган янги сиёсатни амалга оширишга олиб келди.

Таҳлил бизнинг ҳозирги дунёни ифодалаб бераётган реалликларни кўришимизга ёрдам берди. Ҳозирги дунё эса бундан 30—40 йил аввалгидан жиддий фарқ қилади.

Энг аввало ядро қуролининг жуда катта запаслари тўпланганлиги муносабати билан инсоният цивилизацияси хавф остида қолди. Бу назарда тутиш зарур бўлган реалликдир. Айни вақтда бу реалликка тўғри баҳо бериш бугунги кунда жаҳон сиёсати муаммоларини ҳарбий йўл билан ҳал этиб бўлмайди, деган хулосага олиб келади. Бундай йўл кутилмаган хавфли оқибатларга олиб келган бўлур эди. Демак, дунёга, давлатларнинг сиёсатига баҳо беришга тузатишлар киритиш зарур.

Жаҳондаги мавжуд проблемалар барча мамлакатларнинг куч-ғайратлари бирлаштирилишини тақозо этади. Умуман олганда ҳам илм-фан ва техника тараққиётига назар ташлайдиган бўлсак, бу бизни ҳар қачонгидан кўра тобора кўпроқ яқинлаштиради ва ўзаро боғлайди. Биз тобора кўпроқ бир-биримизга боғлиқ бўлиб қоламиз, бир-биримизга зарур бўлиб қоламиз.

Б. М. Диах. Бу ғояни сиз Владивостокда сўзлаган нутқингизда айтганлигингиз эсимда.

М. С. Горбачев. Биз ҳозирги дунёга баҳо беришдаги ўз нуқтаи назаримиз Владивостокда сўзланган нутққа асосланганлигини айтмоқчиман.

Ўз фикр-мулоҳазаларимнинг кейинги қисмини ўзаро боғлаш учун бу ҳақда атайлаб суҳбатимиз бошида ҳеч нарса демаган эдим. Мен мустақил, ривожланиш йўлига кирган ўнлаб давлатларнинг халқаро майдонга чиқиши мана шу дунёнинг реалликларидан бири эканлигини назарда тутяпман. Бу ўзининг жуда катта талаб-эҳтиёжларига ва тўпланиб қолган жуда катта муаммоларига эга бўлган улуғвор дунёдир.

Б. М. Диах. Сиз Ҳиндистонга қилган расмий визитингиз чоғида, «Ядро қуролидан холи дунё учун, инсониятнинг омон қолиши учун» мавзуида Москвада ўтказилган анжуманда, шунингдек Сизнинг Владивостокда сўзлаган нутқингизда билдирган фикрларингизни бевосита эшитишдан бахтиёрман.

М. С. Горбачев. Бу нарсалар сиёсатчиларнинг фикри-хаёлидан жой олибгина қолмай, шу билан бирга давлатларнинг реал сиёсатида ўз ифодасини топмагунча булар ҳақида гапириш керак, деб ўйлайман. Гап ҳозирги вақтда барча давлатларнинг манфаатларини ҳисобга олмай туриб халқаро муносабатларни йўлга қўйиш мумкин эмаслиги тўғрисида бормоқда. Манфаатлар мувофиқлаштирилиши лозим. Шундай қилинган тақдирда оқилона сиёсат сари йўл очиб борилади. Мен Владивостокдаги нутқимда ҳам шуни айтмоқчи эдим.

Б. М. Диах. Менинг назаримда Сиз Владивостокда дунёга яна бир сабоқ бердингиз. Сиз мана шу барча масалаларни Совет Иттифоқининг бир ўзигина ҳал эта олмаслигини таъкидладингиз. Осиёдаги бошқа давлатлар, шу жумладан Хитой, Ҳиндистон, Индонезия, бошқа мамлакатлар бу ишга ўз ҳиссаларини қўшишлари зарур. Мен буни ғоят аниқ ва жиддий фикр, деб ҳисоблайман.

М. С. Горбачев. Сиз ана шу нутққа берган бундай баҳони мен жуда маъқуллайман. Биз Осиё — Тинч океан регионидаги барча давлатлар билан биргаликда ҳозирги дунё реалликларига мос бўлиб тушадиган янги халқаро муносабатларни йўлга қўйишдан бошқа нарсани даъво қилаётганимиз йўқ.

Тўғри. Сиз регион давлатларини санаб ўтаётганингизда Қўшма Штатларни тилга олмадингиз. Биз эса шу мамлакат билан ҳам ҳамкорлик қилиш умидидамиз. Ҳолбуки, биз АҚШнинг гўё СССР ушбу регион давлатлари учун хавф солаётган хатти-ҳаракатлар қиляпти, деган гап-сўзларини тез-тез эшитиб турамиз. Лекин бу бемаъниликдир. Биз барча давлатларни тинчлик ва ҳамжиҳатлик манфаатларини кўзлаб, Осиё — Тинч океан регионида ҳамкорлик қилишга таклиф этяпмиз ва бу ҳақда Владивостокда айтилган эди.

Мен Сизнинг саволларингизга жавобларда Совет Иттифоқининг бу соҳадаги сиёсати хусусида ҳар қандай шубҳа-гумонларга ўрин қолдирмасликка ҳаракат қилдим. Биз мазкур регион давлатлари билан ҳамкорлик қилишга интиляпмиз ва шу сўзларни, бизнинг сиёсий баёнотларимизни тасдиқлаш мақсадида ўз жавобларимда янги конкрет таклифларни киритдим. Жумладан, СССРнинг Осиё қисмидаги барча ўртача олислик ракеталаримизни тугатиш каби катта тадбир тўғрисида айтилди. Ўз-ўзидан равшанки, бунда АҚШ билан «Жаҳон миқёсидаги нуль варианти» асос қилиб олиниши керак.

Бир қанча қисқа фикр-мулоҳазалар билан чекланиб қолиш ниятим иккинчи суҳбатга айланиб кетаётганлигини сезяпман.

Б. М. Диах. Бош секретарь жаноблари, биз бу учрашувдан астойдил шодмиз. Шахсан мен учун бу учрашув эллик йил мобайнидаги бутун журналистик фаолиятимнинг тожи деса бўлади.

М. С. Горбачев. Ташаккур. Шундай тож кийдириш маросимида қатнашаётганимдан хурсандман. **(Жонланиш).**

Б. М. Диах. Мен Сизга бермоқчи бўлган яна бир савол бор. Владивостокда Сиз билдирган ғоялар доирасида қачонлардир Сизнинг Индонезияга боришингиз имконияти мавжудми?

М. С. Горбачев. Бизнинг Индонезия билан муносабатларимиз қадимдан мавжуд. Бу муносабатларнинг ўз анъаналари таркиб топган. Унда юксалиш ва пасайиш ҳоллари ҳам бўлган, албатта. Аммо биз Индонезия билан алоқаларни қадрлаймиз. Кейинги вақтларда бизнинг муносабатларимизда намоён бўлган силжиш кучайиб боради, деб умид қиламиз. Бу эса алоқаларни, шу жумладан, албатта сиёсий даражада ҳам мулоқотларни талаб этади. Эҳтимол, бундай мулоқотлар мумкин бўлибгина қолмай, балки зарур ҳамдир. Ҳозирча эса биз Индонезия президентининг визитини кутяпмиз.

Б. М. Диах. Шу учрашув учун, Сизнинг жавобларингиз учун Сиздан астойдил миннатдорман.

М. С. Горбачев. Ҳамкорлик қилаётганингиз учун ташаккур. Мамлакатимизда бўлишингиз самарали ва мароқли ўтишини истайман. Яна учрашгунча хайр!

* * *

Савол: Владивостокда сўзлаган нутқингизнинг бир йиллиги яқинлашиб келмоқда. Сиз ўша нутқингизда Осиё — Тинч океан регионида тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлаш тўғрисидаги катта таклифларни олға сурган эдингиз. Ўша пайтдан буён бу улкан регионда кўп воқеалар содир бўлди. Сиз шу воқеаларнинг ривожида ижобий тенденцияларни кўряпсизми?

Жавоб: Сизга дарҳол: ҳа, кўряпман, деб жавоб қайтаришим мумкин эди.

Ўтган йил, ундаги асосий воқеалар, шу жумладан Ҳиндистон Бош министри Ражив Ганди билан олиб борган музокараларимиз Осиё — Тинч океан регионида хавфсизлик масалаларининг тўғри ва ўз вақтида қўйилганлиги бизда яна ҳам кўпроқ ишонч ҳосил қилдирди. Шу масалаларни ҳал этиш йўлларини излаб топишга нисбатан бизнинг ёндашувимиз — ҳар қандай ғоя ва таклифларни демократик асосда муҳокама этиш учун очиқ бўлган ёндашувимиз ҳам ўзини оқлади.

Орадан бир йил ўтгач, биз нимани кўряпмиз? Осиё — Тинч океан манзараси қанчалик мураккаб ва ранг-баранг бўлмасин, ижобий ва салбий томонлари қанчалик хилма-хил бўлмасин, умумий манзарада ядро қуролига қарши композиция яққол кўриниб турибди.

Унинг баъзи нишоналари қуйидагилардир: Жанубий — Тинч океан анжумани Раротонга шартномасини ишлаб чиқди. Индонезия Жануби-Шарқий Осиёда ядросиз зона концепциясини фаол олға сурмоқда. Австралия ва Янги Зеландия Франциянинг кенг жаҳон жамоатчилигининг мададида Тинч океандаги ядро қуроли синовларига қатъиян қарши курашмоқда. Корея Ярим оролини ядро қуролидан холи қилиш талаблари кучайиб бормоқда. Кўпгина мамлакатларда жамоалар, шаҳарлар ўзларини ядро қуролидан холи районлар, деб эълон қилмоқда. Бутун-бутун давлатлар шундай позицияни тутган ҳоллар мавжуд. Филиппин ва бошқа баъзи мамлакатлар ўзларининг асосий қонунларига ядро қуролига қарши моддаларни киритдилар. Хитой Халқ Республикаси қуролсизланиш проблемаси хусусида тобора активроқ фикр билдирмоқда.

СССР ва АҚШ ўртасидаги музокаралар муносабати билан Осиё мамлакатлари ўртача олислик ракеталари Европадагина эмас, шу билан бирга Осиёда ҳам батамом тугатилишидан манфаатдор эканликларини изҳор қилдилар. Улар бу масалани ўзларининг миллий хавфсизлиги нуқтаи назаридан кўриб чиқмоқдалар.

Совет раҳбарияти бу истакларга ғоят жиддий ва масъулият билан муносабатда бўлди.

Ҳозир мен шуни маълум қила оламанки, Совет Иттифоқи Осиё мамлакатларининг истакларини инобатга олиб, уларнинг ташвишланаётганлигини назарда тутиб, **ўзининг мамлакат Осиё қисмидаги барча ўртача олислик ракеталарини ҳам** тугатишга тайёр, яъни америкаликлар билан Женева музокараларида гап бораётган ўртача олислик ракеталаридаги 100 та портловчи каллакни сақлаб қолиш тўғрисидаги масалани кун тартибидан олиб ташлашга тайёрдир. Бунда АҚШ ҳам худди шундай қилиши шарт, албатта. Оператив-тактик ракеталар ҳам тугатилади.

Бошқача қилиб айтганда, биз «Жаҳон миқёсидаги икки карра нуль варианти» концепциясига амал қиламиз.

Биз мазкур ҳолатда шу ташаббусни Кореяда, Филиппинда, Диего-Гарсиа оролида АҚШнинг ядровий қуроллари турганлиги тўғрисидаги масала билан боғлаётганимиз йўқ. Бироқ, ана шу ядро қуроллари лоақал кўпайтирилмайди, деб умид қилишни истардик.

Савол: Осиё — Тинч океан регионида салбий характердаги тенденциялар ҳам ривожланиб бораётганлигини биламиз. Сиз улар тўғрисида нималар дея оласиз?

Жавоб: Баъзи нарсаларни айтиб ўтдим. Чигалликлар ва зиддиятлар камайгани йўқ, муҳолифлик сари тенденция кучайиб бормоқда ва регионал можароларни бартараф этиш нишоналари ҳали жуда заиф. Форс кўрфазида эса бундай можаро ҳатто кескинлашиб бормоқда.

Владивостокдаги нутқимда мен бунинг сабабларини айтдим ва доимий хавф-хатар солиб турган конкрет қалтис жиҳатларни санаб ўтдим.

Энди бунга АҚШ, Англия ва Франциянинг Раротонга шартномасига қўшилишдан бош тортганликлари ҳамда ўз территориясида ёки ўз соҳиллари яқинида ядро қуролига тоқат қилишни истамаётган давлатлар шаънига Американинг «огоҳлантиришлари» қўшилди.

Савол: Осиёда ва Тинч океанда кескинликни юмшатиш борасидаги қандай чора-тадбирларни Сиз энг муҳим ва амалда рўёбга чиқариш мумкин бўлган чора-тадбирлар, деб ҳисоблайсиз?

Жавоб: Аввало ядро қуроли тўғрисида яна ва яна гапириш керак.

Бундан бир ярим йил илгари биз 2000 йилгача ядро қуролини босқичма-босқич батамом ва ҳамма жойда тугатиш программасини олға сурган эдик. Шу программа асосида Рейкьявикда олий даражадаги Совет — Америка учрашувида концепция нуқтаи назаридан ёриб ўтиш мумкин бўлди. Одамлар биринчи марта ядросиз дунё истиқболини кўрдилар.

(Давоми иккинчи бетда).

СОВЕТ—СУРИЯ ЭКИПАЖИ ОРБИТАДА

ТАСС ахбороти

1987 йил 22 июль куни Москва вақти билан соат 5 дан 59 минут ўтганда Совет Иттифоқида «Союз ТМ-3» космик кемаси учирилди.

Кемани халқаро экипаж: кема командири Александр Викторенко, бортинженер, Совет Иттифоқи Қаҳрамони, СССР космонавт-учувчиси Александр Александров ва тадқиқотчи-космонавт, Сурия Араб Республикасининг граждани Муҳаммад Форис бошқармоқда.

Учиш программасида «Союз ТМ-3» кемасини учувчи бошқараётган «Мир» комплекси билан туташтириш ва Совет — Сурия экипажининг кема ичида Ер атрофи орбитасида 1987 йил 6 февралдан буён ишлаётган космонавтлар Юрий Романенко ва Александр Лавейкин билан илмий-техникавий тадқиқотлар ва экспериментлар ўтказиш кўзда тутилади.

Совет — Сурия экипажининг парвози Совет Иттифоқи ва Сурия Араб Республикаси ҳукуматлари ўртасидаги аҳдлашувга биноан амалга оширилмоқда.

Космонавтлар Викторенко, Александров ва Форис ўзларини яхши ҳис этмоқдалар.

«Союз ТМ-3» кемасини «Мир» орбитал комплекси билан туташтириш 24 июлга мўлжалланган.

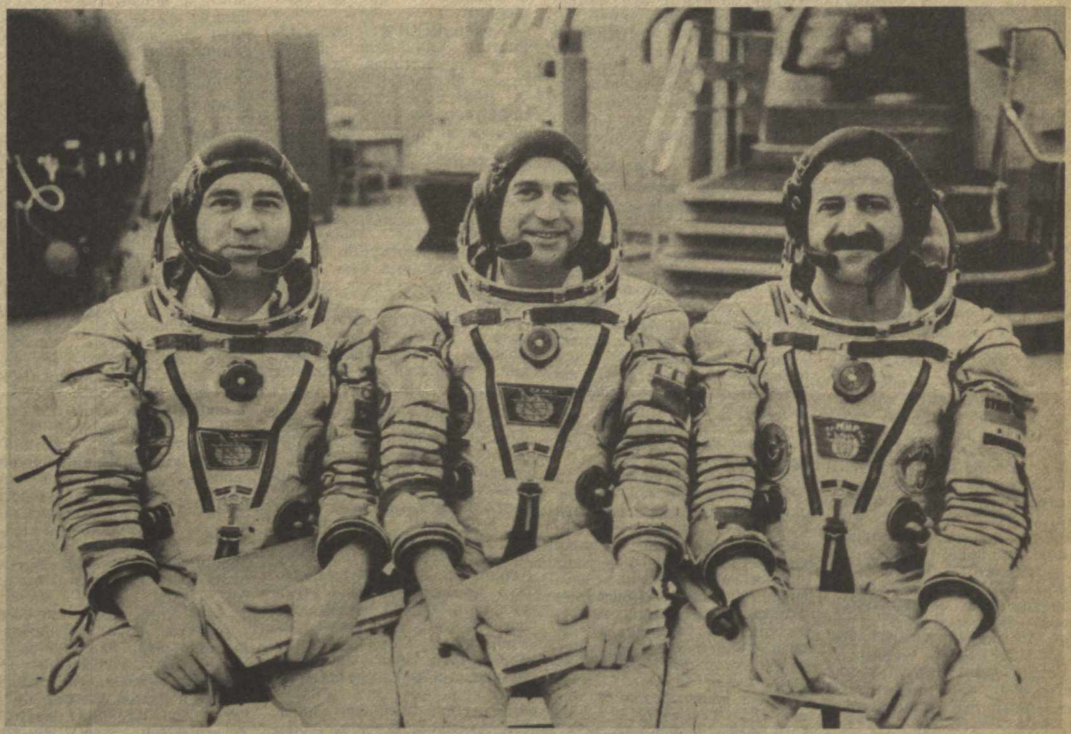

Александр Степанович ВИКТОРЕНКО

Александр Степанович Викторенко 1947 йил 29 мартда Шимолий Қозоғистон областидаги Сергеевский районининг Ольгинка қишлоғида туғилган.

У 1969 йилда И. С. Полбин номли Оренбург олий ҳарбий авиация учувчилар билим юртини тамомлагандан кейин ҳарбий-ҳаво кучларида хизмат қилди. Учиш ишлари чоғида у самолётларнинг ўн хилини ўзлаштирди. «1-класс ҳарбий учувчи» ва «3-класс синовчи-учувчи» малакасига эга.

А. С. Викторенко 1968 йилдан бери Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг аъзоси.

Александр Степанович 1978 йилда космонавтлар отрядига қабул қилинган. У «Союз Т» ва «Союз ТМ» кемаларида ҳамда «Салют» ва «Мир» орбитал станцияларида космик учишларга тайёргарликнинг тўла курсини ўтган.

Александр Павлович АЛЕКСАНДРОВ

Совет Иттифоқи Қаҳрамони, СССР космонавт-учувчиси Александр Павлович Александров 1943 йил 20 февралда Москвада туғилган.

А. П. Александров 1964 йилда Совет Армияси сафларида хизматни тамомлагандан кейин конструкторлик бюросида ишлади.

У 1969 йилда Бауман номли Москва олий техника билим юртининг кечки факультетини тугатди.

Космик аппаратларни бошқариш системаларини ишлаб чиқишда иштирок этди.

А. П. Александров 1970 йилдан бери Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг аъзоси.

1978 йилда космонавтлар отрядига қабул қилинган.

Александр Павлович «Союз Т-9» — «Салют-7» орбитал комплексининг бортинженери сифатида 1983 йилда биринчи марта космосга парвоз қилган.

Муҳаммад Аҳмад ФОРИС

Сурия Араб Республикасининг граждани Муҳаммад Аҳмад Форис 1951 йил 26 майда Ҳалаб шаҳрида туғилган.

1973 йилда учувчилар ҳарбий билим юртини тугатгандан кейин Сурия Араб Республикаси ҳарбий-ҳаво кучларининг авиация қисмларида хизмат қилди.

М. А. Форис 1973 йилдан Араб Социалистик уйғониш партиясининг аъзосидир.

Подполковник Муҳаммад Аҳмад Форис 1985 йилда Ю. А. Гагарин номидаги космонавтлар тайёрлаш марказида машқ қила бошлади. У «Союз ТМ» космик кемаси ва «Мир» орбитал комплексида учишга тайёргарликнинг тўла курсини ўтди.

«СОЮЗ ТМ-3» ҚОСМИК ҚЕМАСИ КОМАНДИРИНИНГ УЧИШДАН ОЛДИН БЕРГАН БАЁНОТИ

Азиз ўртоқлар!

Бугун «Союз ТМ-3» совет кемасида икки мамлакат — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ва Сурия Араб Республикаси гражданлари космик парвоз қилмоқдалар.

Бизнинг биргаликдаги учишимиз космик фазони тинч мақсадларда тадқиқ этиш соҳасидаги халқаро ҳамкорлик планли асосда кенгайтирилаётганлигидан далолат беради.

Бу учишни биз Совет Иттифоқи билан Сурия ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлашда ижобий роль ўйнайдиган тарихий вазифа деб ҳисоблаймиз.

«Союз ТМ-3» космик кемасининг халқаро экипажи номидан маълум қиламан: фахрли ва масъулиятли топшириқни бажариш учун бутун кучимиз ва билимимизни сарфлаймиз.

«Союз ТМ-3» кемасининг командири Александр Викторенко

СУРИЯ КОСМОНАВТИНИНГ «СОЮЗ ТМ-3» КОСМИК КЕМАСИ УЧИШИДАН ОЛДИН БЕРГАН БАЁНОТИ

Азиз ўртоқлар!

Менга, Сурия Араб Республикасининг гражданига халқаро экипаж составида «Союз ТМ-3» совет кемасида ва «Мир» — «Союз» орбитал комплексида космик парвоз қилишга юксак ишонч билдирилди.

Совет Иттифоқи билан Сурия ўртасидаги самарали ҳамкорлик туфайли бу космик парвозда иштирок этиш мумкин бўлди.

Ватаним Ер юзидаги барча халқлар бахт-саодати йўлида космик фазони ўзлаштиришда иштирок этаётганлиги билан фахрланаман.

Космик парвозга тайёргарликнинг ҳамма босқичларида менга ўргатган, машқ қилдирган, ёрдам берган кишиларнинг ҳаммасидан миннатдорман.

Маълум қиламан: халқаро экипаж составида учишга тайёрман, менга топширилган масъулиятли ва фахрли вазифани бажариш учун бутун кучим ва билимимни сарфлайман.

«Союз ТМ-3» кемасининг тадқиқотчи-космонавти Сурия Араб Республикасининг граждани Муҳаммад Форис

ФРЕЛИМО ПАРТИЯСИНИНГ РАИСИ, МОЗАМБИК ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ПРЕЗИДЕНТИ ЖОАКИМ АЛБЕРТУ ЧИССАНОНИНГ СОВЕТ ИТТИФОҚИГА БЎЛАЖАК ВИЗИТИ ТЎҒРИСИДА

ФРЕЛИМО партиясининг Раиси, Мозамбик Халқ Республикасининг Президенти Жоаким Алберту Чиссано совет раҳбарларининг таклифига биноан 1987 йил 3 августдан 6 августгача расмий дўстлик визити билан Совет Социалистик Республикалари Иттифоқига ташриф буюради.

М. С. ГОРБАЧЕВнинг Индонезияда чиқадиган «Мердека» газетаси саволларига ЖАВОБЛАРИ

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Бундай истиқболни ёпиб қўйишга ҳаракат қилишди. Биз бунга қўшилмадик. Қўшимча ташаббусларни олға сурдик, шу ташаббуслар ўртача олислик ракеталари ҳамда оператив-тактик ракеталар тўғрисидаги битимни тайёрлаш ишларини амалий изга кўчириш имконини берди.

Ҳозиргина мен бевосита Осиё — Тинч океан регионига тааллуқли янги тадбиримиз тўғрисида маълум қилдим.

Эҳтимолдан ҳоли бўлмаган бошқа баъзи чора-тадбирларни ҳам айтиб ўтаман.

Биринчиси. Совет Иттифоқи агар АҚШ Осиёда СССР территориясига етиб кела оладиган ядровий воситаларни қўшимча равишда жойлаштирмаган тақдирда мамлакатнинг Осиё қисмида ядро қуролини элтувчи самолётлар сонини кўпайтирмаслик мажбуриятини қабул қилишга тайёрдир.

Иккинчиси. Тинч океанида СССР ва АҚШ ҳарбий флотларининг активлигини пасайтиришга тайёр эканлигимизни яна бир бор эслатиб ўтаман. Мен бу ҳақда Владивостокда гапирган эдим. Лекин АҚШ жавоб қайтармади. Ҳолбуки, бу ердаги муҳолифлик чегараси флотларнинг бир-бирига жуда яқин туриши орқали ўтаётганлиги яққол кўриниб турибди. Можаролар чиқиб кетиш хавфи мавжудлигининг боиси ҳам мана шунда.

Ядро қуролини элтувчи кемаларнинг сузиш районларини чеклаб қўйиш тўғрисида — бу кемалар бошқа томоннинг соҳилига ўз ичидаги ядровий воситалар етиб борадиган масофагача яқинлаша олмасликлари ҳақида аҳдлашиб олиш мумкин бўлур эди.

Сув ости кемаларига қарши рақобатчиликни чеклаш, муайян зоналарда сув ости кемаларига қарши фаолиятни, шу жумладан авиация фаолиятини тақиқлаш ҳақида аҳдлашиб олиш мумкин бўлур эди.

Тинч океани ва Ҳинд океанини ҳамда уларга туташ денгизларда ҳарбий-денгиз машқлари ва маневрларини чеклаш: катта ҳарбий-денгиз (шу жумладан, денгиз авиацияси) машқлари ва маневрларини йилига 1—2 тадан оширмаслик, уларни ўтказиш тўғрисида барвақт хабардор қилиш, халқаро бўғозларда ва уларнинг атрофидаги районларда ҳарбий-денгиз машқлари ёки маневрларини ўтказишдан, машқлар чоғида анъанавий денгиз йўллари зоналарида жанговар қуролни ишлатишдан ўзаро воз кечиш ишончни мустаҳкамлашга кўмаклашган бўлур эди.

Аввалига бу «модель»ни Тинч океанининг «иштирокчилар» кам бўлган шимолий қисмида синаб кўриш мумкин бўлур эди. Сўнгра эса бу практикани Тинч океани акваториясининг жанубига, регионнинг бошқа мамлакатларига ёйиш мумкин.

Учинчиси. БМТнинг Ҳинд океанини тинчлик зонасига айлантириш тўғрисидаги декларацияси ўн беш йилдан кўпроқ вақт илгари қабул қилинган эди. Бир неча йилдан буён БМТ бошчилигида Ҳинд океани хусусида Халқаро конференция чақирилишига тайёргарлик олиб борилмоқда. Ҳозир бу конференция 1988 йилга белгиланган. Аммо конференция бўлишига аввалгидек ишонч йўқ. Чунки тажриба шуни кўрсатмоқдаки, бунда олға силжиш мўлжалланиши биланоқ Вашингтон музокараларни барбод қилмоқда.

Ҳинд океанида, унинг составига кирадиган денгизларда, бўғозлар ва кўрфазларда денгиз кема қатнови хавфсизлиги халқаро гарантияларини яратиш пайти келди. Ҳаво йўллари хавфсизлиги тўғрисида ҳам масала бор. Буни ҳам ҳал қилиш мумкин, сиёсий ирода бўлса, бас. Ҳинд океанидаги денгиз ва ҳаво йўлларида терроризмга қарши коллектив чоралар тўғрисидаги масала энг муҳим масаладир.

Хуллас, Ҳинд океанидаги хавфсизликни мустаҳкамлаш учун жуда кўп фойдали ишлар қилиш мумкин.

Тўртинчиси. Ядро портлатишлари ҳақидаги масала алоҳида бўлиб турибди. Инсоният урушдан кейин Америка атом қуролининг дастлабки синовлари Тинч океанда ўтказилганлигини унутгани йўқ. Бу синовлар мазкур жойлардаги кўпгина аҳолини соғлиғидан ва ҳатто ҳаётидан маҳрум қилди. Бу ерда АҚШ, Англия, Франция ядро портлатишларини тўхтатишдан бош тортганликларидан одамлар жуда ғазабланганликлари бизга ҳам тушунарлидир.

Биз Осиё ва Тинч океан мамлакатлари совет мораторийсини қўллаб-қувватлаганликларини қадрлаймиз. Биз ядро синовлари тақиқланиши учун курашни тўхтатганимиз йўқ, кенг кўламли битимга эришишга қатъий ҳаракат қилаверамиз.

Қуролсизланиш юзасидан Женева конференциясида қатнашаётган Осиё—Тинч океан регионни мамлакатлари билан ҳамжиҳатликни жуда қадрлаймиз. Ҳозир мазкур конференцияда химиявий қуролнинг тақиқланиши ва тугатилиши тўғрисидаги масала ҳал қилувчи босқичда турибди. Биз биргаликда куч-ғайрат сарфлаб, тарихий конвенция ишлаб чиқишга ва қабул қилишга муваффақ бўлишга умид қиламиз. Бу конвенция ядровий қуролсизланиш йўлида ҳам ҳаракатга омил бахш этишига ишончим комил.

Афтидан, Осиё—Тинч океан регионида жойлашган мамлакатларнинг ўзларида келиб чиқаётган бу ердаги ҳарбий кескинликни пасайтиришнинг бошқа чоралари ҳам бўлса керак. Улар дунёқарашининг хусусиятлари ва ўзига хос сиёсати, маданияти бу хусусда ҳамма учун тушунарли ва мақбул бўлган мураккаб ғояларни ҳам кўрсатиб бера олади.

Савол: Владивостокда сўзлаган нутқингизда Сиз олисдаги мақсад сифатида бўлса ҳам Тинч океанга қизиқувчи барча мамлакатлар иштирокида Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик юзасидан Хельсинки Кенгашига ўхшаш Тинч океан конференциясини чақириш тўғрисида фикр билдирган эдингиз. Бу фикрга Осиёда ва Тинч океан мамлакатларида турлича муносабатда бўлишди. Бу масалага ҳозир Сиз қандай ёндашяпсиз?

Жавоб: Мен бу ҳақда Владивостокда ўзига хос амалий гипотеза сифатида, ёки муҳокамага таклиф сифатида гапирганман, десам яхшироқ бўлади. Жаҳон ҳамжамияти ҳозирча бу хусусда бошқа тажрибага эга бўлмаганлиги учунгина мен Хельсинки кенгашига тўхталиб ўтдим. Бу албатта, Европа тажрибасини автомат тарзда Осиё—Тинч океани заминига ўтказиш мумкин, деган маънони билдирмайди.

Бироқ бизнинг давримизда ҳар қандай халқаро экспериментда умуминсоний, жаҳоншумул хусусиятлар ҳам бор. Бу табиий, чунки биз бир-биримизга ўзаро боғлиқ ҳолда, кўп жиҳатдан бир бутун дунёда яшаяпмиз.

Деҳли декларациясини олсак, у ядро қуролидан ҳоли ва зўравонликдан халос дунё принциплари тўғрисидадир. Бу давлатлараро мулоқотларнинг туб проблемаларига сиёсий-фалсафий ёндашувнинг мутлақо янги мисолидир. Бу ҳужжат икки томонлама ва регионал доирадан анча ташқарига чиқади—у икки мамлакат ўртасидаги муносабатларни ривожлантириш натижаси бўлсада, унда бутун инсониятнинг орзу-умидлари акс этган.

Ҳиндистон билан СССР ўртасидаги муносабатларни кўп жиҳатдан — турлича сиёсий, иқтисодий, илмий-техникавий, маданий мазмунга бойлиги, икки мамлакат халқлари ўртасида ўзаро чуқур ҳурмат ва хайриҳоҳлик, дўстликка чуқур муштарак эҳтиёж билан ўзаро ишончни биргаликда акс эттирадиган ҳамоҳанглик жиҳатидан ҳам ўрнак бўлади, дейиш мумкин.

Ҳиндистон билан Совет Иттифоқи ўртасида, социал-сиёсий системаси турлича бўлган давлатлар ўртасида нима учун ана шундай юксак муносабатлар таркиб топа олди? Чунки иккала томон ҳам сўзда эмас, амалда ўз сиёсатларини суверенитет, тенг ҳуқуқлилик, ички ишларга аралашмаслик, ҳамкорлик, ҳар бир халқнинг ўз сиёсий тузумини, ўз ижтимоий ривожланиш формасини танлаш ҳуқуқини эътироф этиш принциплари асосига қурадилар.

Айнан шунинг учун ҳам биз фахрланиб айтамизки, Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон давлатлараро муносабатларнинг шундай намунасини яратяптиларки; бу муносабатлар бошқалар учун жозибадор намуна бўла олади.

Ҳозир СССРда ўтказилаётган Ҳиндистон фестивали Ҳиндистонда ўтадиган Совет фестивали сингари ўз миқёслари жиҳатидан ноёб, тинчлик ва эзгулик идеаллари билан йўғрилган бўлиб, давлатларимиз, халқларимиз ўртасидаги айнан шундай муносабатларнинг ҳозирги куни билан келажагини уйғунлаштиради.

Савол: Энди маҳаллий можаролар мавзуига тўхталишни истардим. Сиз ана шу мавзуга тўхтала олмайсизми?

Жавоб: савол катта, мураккаб. Ҳар бир маҳаллий можаро ўз асосларига, ўзининг, айтайлик «касаллик тарихига», ўзига хос даволаш воситаларига эга.

Буни Афғонистон мисолида кўрсатишга ҳаракат қиламан. Бу ерда Афғонистон раҳбарияти изчиллик билан ўтказаётган миллий яраш сиёсати мамлакатда вазиятни аста-секин ўзгартирмоқда. Исёнчиларнинг бутун-бутун группалари жанговар ҳаракатларни тўхтатмоқдалар, қочоқлар тарк этган уйларига қайтиб келмоқдалар. Агар Покистон ва Эрон маъмурлари қочоқларга тўсқинлик қилишмаганида, қайтиб келганларнинг сони анча кўп бўлган бўлур эди. Мамлакат ичкарисида тинчлик учун, қон тўкилиши тўхтатилиши учун курашаётган ёки курашишга тайёр бўлган барча кучлар ўртасида ҳокимиятни бўлиб олишни мўлжаллаётган коалиция ҳукуматини тузиш ғояси ўртага қўйилди. Сиёсий партия фаолиятига рухсат берувчи қонун қабул қилинди. Мамлакат янги конституциясининг лойиҳаси умумхалқ муҳокамасига қўйилмоқда.

Буларнинг ҳаммаси Афғонистонда тинчлик ўрнатилиши учун шароит яратиб бермоқда. Буни кўрмаслик афғон масаласини ҳал қилишни истамаслик демакдир.

Афғонистонда миллий яраш мутлақо афғонларнинг, шу жумладан унинг ташқарисида бўлиб қолган кишиларнинг иши, албатта. Бунда қарама-қарши турган томонлар ўртасида мулоқот, музокаралар, кўпроқ ишонч бўлиши керак.

Совет қўшинларини Афғонистондан олиб чиқиб кетиш масаласи принцип жиҳатдан ҳал қилиб бўлинди. Биз қўшинларни олиб чиқиб кетиш муддати ниҳоятда қисқа бўлиши тарафдоримиз. Бироқ Афғонистоннинг ички ишларига аралашув тўхтатилиши ва бу аралашувлар такрорланмаслиги гарантияланиши керак.

Кампучия муаммосига келсак, уни бартараф этиш мумкинлигига умидбахш этувчи баъзи аломатлар кўзга ташланаётгандек кўринади. Бу масалани фақат сиёсий воситалар билан ҳал қилиш мумкин, деган тушунча таркиб топди. Вьетнам қўшинларини олиб чиқиб кетишнинг аниқ муддати айтилди ва биз бу муддатга риоя қилинишига ишончимиз комил. Бизнингча, энг муҳими шундаки, миллий тотувлик ғояси ўзига секин, аммо тўғри йўл очиб бормоқда. Бу ўринда ҳам мулоқот муҳолифликдан устун туриши керак, бу ўринда ҳам миллий кучлар коалицияси бўлиши мумкин.

Шу ҳақда гапирар эканман, мен АСЕАН мамлакатлари ҳам юзага келаётган жараёнга катта ҳисса қўшишлари мумкинлигини назарда тутяпман. Биз Индонезиянинг, баъзи бошқа мамлакатларнинг ташаббускорона қадамлари ҳақида биламиз ва уларни табриклаймиз.

Биз КХДРнинг мамлакатни тинч бирлаштиришга, ҳарбий кескинликни бартараф этишга қаратилган сиёсати билан бирдаммиз. Жанубий Корея аҳолисининг хорижий қўшинлар ва ҳарбий базалардан халос бўлишга, шулар билан бирга ядро қуролларидан халос бўлишга интилиши ҳам бизга тушунарли.

Эрон-Ироқ уруши хусусида. Бу уруш анчадан буён икки томоннинггина иши бўлмай қолди. Қонли қирғинни кучайтириш энди жаҳон ҳамжамиятини, унинг бутун дунё учун айниқса хатарли бўлган воқеаларга чек қўйиш қобилиятини менсимасликдир. БМТ Хавфсизлик Кенгашида ўт очиш ва барча ҳарбий ҳаракатлар тўхтатилишини, шунингдек Эрон билан Ироқ қўшинлари халқаро эътироф этилган чегараларга олиб кетилишини талаб қилувчи резолюция қабул этилди. Биз ана шу резолюция учун овоз бердик.

Форс кўрфазидаги вазиятни қандай баҳолаётганимизни, унинг кескинлашуви сабабларини яқинда расмий равишда баён этдик. Фақат шуни айтаманки, бу масалада ҳам кескинликни юмшатувчи тадбирлар амалга оширилиши мумкин, истак бўлса бас. Бизда эса истак бор.

Авж олиб кетган ёнғинни ўчиришга интилиб, янгилари чиқишига ёки алангаланишига йўл қўймаслик керак. Шри-Ланкадаги этник муаммо билан боғлиқ бўлган кескинликни назарда тутмоқдаман. Яхшиямки, манфаатдор давлатлар зарур даражада ўзларини тийиб турибдилар. Можаро ўчоғидан географик жиҳатдан анча узоқ бўлган, аммо ошкора иғвогарлиги кучайган айрим давлатлар тўғрисида эса, афсуски, бундай дея олмаймиз.

Савол: Совет — Хитой муносабатлари халқаро тинчлик ва хавфсизлик учун, айниқса Осиёда халқаро тинчлик ва хавфсизлик учун нақадар катта аҳамиятга молик эканлигини ҳамма яхши англайди. Сўнгги вақтда бу муносабатлар қандай ривожланмоқда?

Жавоб: алоқаларни аста-секин кенгайтириш Хитой Халқ Республикаси билан муносабатларимизга хос бўлиб қолмоқда. Савдо-иқтисодий, илмий-техникавий ва маданий алоқаларни ривожлантиришда сезиларли силжишлар юз берди, ҳамма соҳада катта резервлар борлиги аниқланди. Сиёсий мулоқот ҳам бўлмоқда. Биз бу мулоқотни мутлақо секинлаштирмоқчи эмасмиз. Маслаҳатлашувлар бўлиб турибди, чегара масалалари юзасидан музокаралар яна бошлаб юборилди.

Осиёдаги иккала ядровий давлат — СССР билан ХХР зиммаларига ядро қуролини ҳеч қачон биринчи бўлиб қўлламаслик мажбуриятини олдилар. Бошқа ядровий давлатлар ҳам ниҳоят зиммаларига бундай мажбурият олишларига Осиё ва Тинч океан мамлакатлари бефарқ бўла олмайдилар.

Савол: Совет Иттифоқининг Япония билан муносабатлари ривожланишини сиз қандай баҳолайсиз?

Жавоб: Бу муносабатларнинг аҳволи ҳозирча унчалик аниқ эмас. Сўнгги йилларда бу муносабатларни ривожлантириш, ана шу муносабатларда нормал муҳитни вужудга келтириш учун куч-ғайрат сарфланди.

Бизнинг фикримизча, бундай қилишга ҳар икки томонни ҳам ундовчи сабаблар бор. Бу сабаблар иқтисодий тусдаги сабабларгина эмас. Совет Иттифоқи билан Япония ўртасида жиддий, салмоқли шерикчилик вужудга келиши мумкин эди, ишончим комилки, бу шерикчилик бутун Осиё, Тинч океанидаги вазият барқарорлигининг муҳим омили бўлур эди.

Яқинда бу муносабатларда равшанлик пайдо бўлди, ҳатто менинг Японияга визитим тўғрисидаги масала муҳокама қилина бошлади. Жаҳон экономикасида жуда катта роль ўйнаётган ва жаҳон сиёсатида тобора сезиларли роль ўйнаётган бу ажойиб мамлакатга сафар қилишга руҳан мен тайёр эдим. Бироқ Японияда уфққа яна булут чиқаришга қодир кучлар топилиб қолди.

Савол: Регионал иқтисодий ҳамкорликни ривожлантиришда СССРнинг роли қандай бўлади, деб ҳисоблайсиз?

Жавоб: нормал иқтисодий алоқалар ҳар қандай ва ҳар хил муносабатлар ҳам, улар умумсиёсий, дипломатик, шунчаки инсоний муносабатлар бўлганида ҳам соғлом цивилизация муносабатлари асосидагина ривожланиши керак ва ривожланиши мумкин. Афсуски, биз шундай вазиятга тез-тез дуч келмоқдамизки, бизнинг яхши, ҳатто оддий дипломатик ва савдо муносабатларимизни региондаги у ёки бу мамлакат билан йўлга қўйишга уринишимизни ҳам дарҳол маккор сиёсий найранглар қаторига қўшиб қўймоқдалар. Баъзан эндигина оёққа туриб бораётган кичик давлатлар ҳукуматларини ва жамоатчилигини чўчитишга уриниш мақсадида сиёсий тазйиқ ўтказишнинг катта калибрли артиллерияси ишга солинмоқда.

Ўзингиз тасаввур қилиб кўринг-а, Қўшма Штатлар ёки Англия Тинч океани оролларидаги давлатлар ёки бошқа қандайдир давлатлар билан нормал муносабатлар ўрнатишига қарши Совет Иттифоқи норозилик билдирган бўлармиди?

Ахир, бундай қилиш бемаънилик бўлур эди: биз ҳеч қачон бундай қилмаганмиз ва бундай қилмаймиз ҳам. Биз бирор давлат билан муносабатимизни учинчи мамлакатлар манфаатлари ҳисобига қурмаймиз. Халқаро муносабатларнинг энг яхши ва ягона мустаҳкам базаси — тенглик, ўзаро ҳурмат, ички ишларга аралашмаслик, ўзаро манфаатдорликдир. Ҳозир бизда ташкил этилаётган Осиё —Тинч океани иқтисодий ҳамкорлиги Совет миллий комитети айнан ана шу мақсадларга хизмат қилади.

Қуйидагиларни ҳам айтиб ўтмоқчиман. Мамлакатни жадал социал-иқтисодий ривожлантириш концепциясига мувофиқ ва айниқса КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленумидан кейин биз Уралнинг нари томонида жойлашган территорияларга кўпроқ эътибор беряпмиз, ана шу территорияларнинг иқтисодий потенциали СССР Европа қисмидаги имкониятларимиздан бир неча баравар кўпроқдир.

Ана шу районларнинг бойликларини ўзлаштиришда Осиё — Тинч океани регионидаги мамлакатлар савдо-саноат доиралари билан ҳамкорликда тузилган қўшма фирмалар ва корхоналар иштирок этишлари мумкин бўлур эди.

Бизнингча ялпи хавфсизлик ғояси халқаро иқтисодий хавфсизликни ҳам уйғун тарзда ўз ичига олади. Мавжуд имкониятларни таҳлил этиш бизни «ривожланиш учун қуролсизланиш» принципини рўёбга чиқариш ана шундай хавфсизликнинг энг яхши йўли эканлигига ишонтирмоқда.

Ҳозирча эса ривожланаётган мамлакатларнинг қарз юкини енгиллаштириш юзасидан дарҳол ҳаракат қилиш программаси амалга оширилган бўлур эди. Ривожланаётган мамлакатларга молиявий воситаларнинг соф оқимини қайта тиклаш ҳамда халқаро кредитни хусусий банкларнинг суиистеъмолларидан мумкин қадар тўлароқ холос этиш ана шу программанинг элементлари бўлиши мумкин эди. Бу мамлакатларга имтиёзли шартлар билан давлатлараро ёрдам кўрсатишни кенгайтиришни биз бунинг йўли, деб биламиз.

Савол: Пировардида Совет—Индонезия муносабатлари ҳақида, ҳозирги замон жаҳон сиёсатида Индонезия ўйнаётган роль тўғрисида Сизнинг фикрингизни билишни истар эдим?

Жавоб: Бизни катта масофа ажратиб турибди. Лекин совет кишиларининг хотираси кучли, тарихий назари ўткир. Биз мустамлакачиликдан кейинги тарихингиз бошларидаги Совет—Индонезия ҳамкорлиги йилларини эслаймиз. Ўшанда сизнинг халқингиз мустақилликни қўлга киритиб, Советлар мамлакатида кўп дўст орттирган эди. Газетангизга ном қилиб олинган «Мердека» — «озодлик» сўзи бизга таниш ва қадрлидир.

Мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатда кўзга ташланаётган тараққиёт, олий даражада бўлиб ўтган алоқалар, Индонезия президенти жаноб Сухартонинг мамлакатимизга белгиланаётган визити, ташқи ишлар министри жаноб Кусумаатмажей билан бўлажак учрашувлар — буларнинг ҳаммаси Совет—Индонезия ҳамкорлиги сифат жиҳатидан янги босқичга кўтарилади, деб ўйлашимизга имкон беради.

Индонезия—жўшқин ривожланаётган давлат, Қўшилмаслик ҳаракати ва АСЕАН аъзосидир, жуда кўп жаҳон регионал проблемаларини ҳал этишда фаол иштирокчидир. Ишончимиз комилки, у тобора кўпроқ роль ўйнайверади. Биз жаҳондаги энг катта давлатлардан бири, ҳозирги пайтда аҳоли сони жиҳатидан бешинчи давлат ҳисобланган Индонезия халқаро сиёсатда ҳали ўзининг салмоқли сўзини кўп марта айтади, деб ҳисоблаймиз.

Қуролланиш пойгасини жиловлаш, жумладан Осиё —Тинч океани регионида халқаро хавфсизликни таъминлаш зарурлигини Сиз билан биз бир хил тушунмоқдамиз. Қуролланиш пойгасини космосга чиқаришга йўл қўймаслик керак, деган бир фикрдамиз. Биз ракетадан мудофаа шартномаси барбод қилинадиган тақдирда бу тинчлик учун оғир оқибатлар келтириш ҳақида Индонезия раҳбарларини батафсил ва ҳар томонлама хабардор қилдик.

Кўпгина энг муҳим жиҳатларда бизнинг позициямиз Индонезия позициясига ўхшаб кетмоқда. Уларнинг ҳаммаси ҳам икки томонлама асосда, ҳам АСЕАН доирасида ҳар томонлама ва ўзаро манфаатли алоқалар учун жуда яхши негиздир. Бу хусусда биз кенг имкониятларга эгамиз. Космосни тинчлик йўлида ўзлаштиришдаги Совет—Индонезия ҳамкорлиги истиқболлари ҳам шундан далолат бермайдими, ахир?

Совет раҳбарлари ва совет халқи номидан Индонезия республикасига, индонез халқига самимий ҳурматни ифодалаш, унга чин қалбдан салом ва энг яхши истакларимизни етказиш имкониятидан фойдаланмоқчиман.

(ТАСС).

Академик

Обид Содиқович СОДИҚОВ

Таниқли совет олими, СССР Фанлар академиясининг академиги, 1946 йилдан КПСС аъзоси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Биоорганик химия институтининг директори Обид Содиқович Содиқов 1987 йил 22 июль куни 74 ёшида вафот этди.

О. С. Содиқов 1913 йил 15 ноябрда Тошкент шаҳрида деҳқон оиласида туғилди. Меҳнат фаолиятини 1933 йилда Ўрта Осиё давлат университетининг лаборантлигидан бошлади, у 1932—1937 йилларда шу университетнинг студенти эди. Шундан кейинги йилларда Тошкент тўқимачилик институтининг ўқитувчиси, Ўзбекистон давлат университетининг (Самарқанд шаҳри) доценти ва кафедра мудири, В. И. Ленин номидаги Тошкент давлат университетининг доценти, кафедра мудири ва ректори, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Химия, Биоорганик химия институтларининг директори, техника ва геология-химия фанлари бўлимининг раиси, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси президиумининг аъзоси ва 1966—1984 йилларда Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти бўлиб ишлади.

Биоорганик химия ва табиий физиологик актив моддалар химияси соҳасидаги йирик олим О. С. Содиқов алколоидлар, физиологик актив оқсиллар ва пептидларнинг хоссаларини ўрганиш ҳамда уларни амалда қўллаш борасидаги машҳур илмий мактабни яратди. Унинг раҳбарлигида химияни ҳамда пахтачилик маҳсулотларини қайта ишлаш ва пахта етиштириш технологиясини ривожлантиришга доир бир қанча муҳим илмий проблемалар ҳал қилинди. О. С. Содиқов 500 дан кўпроқ илмий асарларнинг, 78 та ихтиронинг, 5 та йирик монографиянинг автори бўлиб, у саккиз нафар фан доктори ва 65 нафар фан кандидати тайёрлади. У 1947 йилда Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги, 1972 йилда эса СССР Фанлар академиясининг ҳақиқий аъзоси этиб сайланганлиги, унга Д. И. Менделеев номидаги Олтин медаль, Беруний номидаги Ўзбекистон ССР давлат мукофоти берилганлиги, Венгрия Тинчлик Кенгашининг фахрий ордени ва Чехословакия Фанлар академиясининг Ф. Палацкий номли медали билан мукофотланганлиги илмий хизматларининг эътироф этилиши бўлди.

О. С. Содиқов ўзининг илмий ва педагогик фаолиятини катта ташкилотчилик ва жамоат иши билан муваффақиятли қўшиб олиб борди. У КПСС XXIII—XXVI съездларининг делегати, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети аъзолигига кандидат (1961—1966 йиллар) ва Марказий Комитет аъзоси (1966—1986 йиллар), 7—11-чақириқ СССР Олий Советининг ва 6-чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси (1963—1967 йиллар), СССР Фанлар академияси президиумининг ҳамда СССР Ленин мукофоти ва Давлат мукофоти комитетининг, Форобий номидаги ва АПНнинг Ибн Сино номидаги Халқаро мукофотлар комитетларининг аъзоси этиб сайланган эди.

Партия ишига, илм-фанга садоқат ва катта ташкилотчилик қобилиятлари, актив гражданлик позицияси ҳамда кишиларга нисбатан эътибор билан муносабатда бўлиш О. С. Содиқовга хос фазилатлар эди.

Партия ва ҳукумат О. С. Содиқовнинг илмий, педагогик ҳамда жамоат фаолиятига юксак баҳо бердилар. У Социалистик Меҳнат Қаҳрамони юксак унвонига сазовор бўлган, беш марта Ленин ордени билан, Октябрь Революцияси, Меҳнат Қизил Байроқ, Халқлар Дўстлиги, «Ҳурмат Белгиси» орденлари ҳамда медаллар билан мукофотланган, унга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби» фахрий унвони берилган эди.

Ватаннинг содиқ фарзанди, олим ва инсон — Обид Содиқович Содиқовнинг порлоқ хотираси қалбларимизда ҳамиша сақланиб қолади.

И. Б. Усмонхўжаев, Т. А. Алимов, В. П. Анишчев, В. А. Антонов, В. А. Головин, П. В. Догонкин, А. С. Икромов, Ғ. Ҳ. Қодиров, В. Н. Лобко, Р. Н. Нишонов, В. И. Огарок, Н. И. Попов, К. Салиқов, М. Ҳ. Холмухамедов, Ҳ. Алимова, И. Ҳ. Жўрабеков, Б. Ф. Сатин, В. А. Хайдуров, Ғ. З. Заҳриддинов, В. В. Сударенков, П. Қ. Ҳабибуллаев, М. С. Салоҳиддинов, Н. Т. Тўхлиев, К. И. Лапкин, Т. Рашидов, Э. Юсупов, С. Юнусов, С. Камолов, А. Д. Глушченко, Ш. А. Алимов.

КОЛХОЗЛАР КЕНГАШИНИНГ МАЖЛИСИ

22 июль куни Тошкентда республика колхозлар кенгашининг навбатдаги мажлиси бўлди. Мажлис қатнашчилари колхозчиларнинг Бутуниттифоқ IV съездига тайёргарлик қандай бораётганлигини ҳамда КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил январь Пленуми қарорлари асосида колхозлар кенгашларининг вазифаларини муҳокама қилдилар. Самарқанд область агросаноат комитетининг областда зарар келтирувчи ва паст рентабелли хўжаликлар экономикасини юксалтириш юзасидан олиб бораётган ишлари ҳақидаги ҳисоботи тингланди, бошқа бир қанча масалалар муҳокама қилинди.

Колхозчиларнинг бўлажак съездига делегатлар сайлаш учун колхозлар ва районларда 1987 йил 1 декабргача йиғилишлар ўтказишга қарор қилинди. Бу йиғилишларда хўжалик юритишнинг янги шароитларида ва бошқарувни демократиялаш шароитида колхозларни социал-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштириш масалалари ҳам кўриб чиқилиши керак.

Колхозлар кенгаши мажлисида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, республика Давлат агросаноат комитетининг раиси И. Ҳ. Жўрабеков қатнашди.

(ЎзТАГ).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

(Давоми. Боши биринчи бетда).

СССР Министрлар Советининг Москва ва Ленинград шаҳарларига юқори сифатли мева-сабзавот ва картошка биринчи навбатда етказиб бериш ҳақидаги талабларининг бажарилишини таъминламадилар.

Мева-сабзавот маҳсулотлари билан савдо қилишни ташкил этишдаги жиддий камчиликлар бартараф этилмаган. Кўпгина магазинларда маҳсулотларнинг тури чекланган, картошка, сабзавот ва мева базаларда етарли бўлган ҳолда улар билан савдо қилишда кўпинча узилишлар содир бўлмоқда. Шу йил Москва шаҳрида маҳсулот реализация қилиш 1986 йилнинг шу давридагига нисбатан ҳатто камайиб кетди. Ёзги давр бошланиши билан сабзавот-мева ва эртаки картошка билан савдо қилиш йўл қўйиб бўлмайдиган даражада сусткашлик билан яхшиланмоқда. Хизмат кўрсатиш маданияти паст даражада бўлиб, савдо-сотиқнинг илғор усуллари секинлик билан жорий этилмоқда. Ана шу ва бошқа камчиликлар меҳнаткашларнинг ҳақли эътирозларига сабаб бўлмоқда.

СССР Давлат агросаноат комитети (ўртоқ Зайченко), Центросоюз (ўртоқ Трунов), СССР Савдо министрлиги (ўртоқ Алешин), Москва шаҳар ижроия комитети (ўртоқ Сайкин), Ленинград шаҳар ижроия комитети (ўртоқ Ходирев) шаҳарлар аҳолисини сифатли мева-сабзавот ва картошка билан таъминлашнинг кечиктириб бўлмайдиган масалаларини ҳал этишда зарур қатъият ва оперативлик кўрсатмаяптилар, маҳсулот ўз вақтида етказиб берилиши, савдо корхоналари тармоғининг кенгайтирилиши ва улар ишининг ташкил этилиши устидан зарур контроллик ўрнатилишига эришмадилар. Мева-сабзавот базалари қониқарсиз ишлаяпти, реализация қилинаётган маҳсулот сифати паст бўлиб, савдо корхоналари ҳамда картошка ва мева-сабзавот сақланадиган базаларни кадрлар билан таъминлаш масалалари ҳамон ҳал этилмаган.

Иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетлари, ўлка, область партия комитетлари маҳсулот етказиб беришни барбод этаётган, паст сифатли маҳсулот жўнатилишига йўл қўяётган колхозлар, совхозлар, тайёрлов ташкилотлари раҳбарларининг масъулиятсизлик кўрсатаётганликларига принципиал, партиявий баҳо бермаяптилар. Москва шаҳар партия комитети КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг қарори бажарилиши устидан шаҳар партия, совет ва хўжалик органлари раҳбарларига нисбатан юксак талабчанлик қилмаяпти. Ленинград шаҳри ва области партия комитетларининг ишида жиддий камчиликлар бор.

КПСС Марказий Комитети СССР Давлат агросаноат комитети, Центросоюз, иттифоқ ва республика министрликлари ва идораларидан, КПСС Москва ва Ленинград шаҳар комитетлари, Москва ва Ленинград шаҳарларининг ижроия комитетларидан, иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетлари, ўлка ва область партия комитетларидан, иттифоқдош ва автоном республикалар Министрлар Советларидан, ўлка ва область ижроия комитетларидан КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети қарори бажарилишини ташкил этишдаги мавжуд жиддий камчиликларни бартараф этишни, план интизоми, шартнома мажбуриятларига қатъий риоя этилиши учун қишлоқ хўжалик, тайёрлов, савдо ва транспорт корхоналари ва ташкилотлари, мева-сабзавот комплекслари раҳбарлари, ва мутахассисларнинг жавобгарлигини оширишни талаб қилди. Партия, совет ва хўжалик органлари ўз фаолиятида амалда қайта қуришга эришсинлар, қисқа муддатларда Москва ва Ленинград шаҳарлари аҳолисини хилма-хил юқори сифатли маҳсулот билан таъминлашни тубдан яхшиласинлар.

Ушбу масалаларни ҳал этишда мева-сабзавот комплекси барча бўғинларининг юксак пировард натижаларга эришишдан ғоят манфаатдорлигини, юқори сифатли маҳсулот етиштиришда, уни ташиш, сақлаш ва реализация қилишда мустаҳкам баҳамжиҳат ҳаракатни таъминловчи хўжалик юритишнинг иқтисодий механизмини тўла даражада ҳаракатга келтириш зарур.

Ветеранлар билан учрашув

Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Б. Ф. Сатин Ўзбекистон пойтахти уруш ва меҳнат ветеранлари шаҳар ташкилотининг аъзолари билан учрашди. У шаҳарни социал-иқтисодий жиҳатдан янада ривожлантириш проблемалари тўғрисида гапириб берди, йиғилиш аҳлининг саволларига жавоб қайтарди.

Учрашувда ёшларни ватанпарварлик ва интернационализм руҳида тарбиялашда, иш ва истиқомат жойларида социал-маиший масалаларни ҳал этишда ветеранлар иштирокини кучайтириш борасида ветеранлар ташкилотларининг вазифалари муҳокама қилинди.

(ЎзТАГ).

Озуқакорлар ғайрати

Бўз районидаги «Партия XX съезди» колхозининг Долимжон Тоғаев бошлиқ озуқачилик бригадаси эрта баҳордан бери самарали меҳнат қилиб, беда, арпа-буғдойдан мўл ҳосил етиштирди. Беда шу кунгача уч марта ўрилиб, ҳосилдорлик гектар бошига 137,8 центнерданга етказилди. 45 гектар ердаги арпанинг ҳар гектаридан 29,7 центнер, 33 гектар майдондаги буғдойнинг ҳар гектаридан 36 центнердан сара дон олишга эришилди.

Ҳ. РУСТАМОВ.

• Давлат қабули: ютуқлар ва муаммолар

Қайта қуриш даврида экономика олдига ягона, лекин ўта масъулиятли вазифа қўйилди: барча маҳсулотларнинг сифат кўрсаткичлари камида жаҳон стандарти талаблари даражасида бўлиши зарур. Ўн йиллар давомида ишлаб чиқарилган, лекин пишиқ-пухта эмаслиги сабабли меҳнаткашларнинг ўринли эътирозларига учраган, чет элларда тайёрланган худди шундай маҳсулотлар билан рақобат қила олмаган барча товарлар сифатини тубдан яхшилаш лозим. Ана шу вазифани ўта қисқа муддатларда бажариш мақсадида мамлакатимизда давлат сифат қабули жорий этилди. 1987 йилнинг 1 январидан республикамизнинг 33 корхонасида янги тартиб амал қила бошлади.

Шундан бери ярим йилдан кўпроқ вақт ўтди. Хўш, нималар ўзгарди! Давлат қабули ўз олдига қўйган вазифани қандай бажаряпти! Дастлабки ютуқлар, қийинчиликлар, муаммолар нималардан иборат! Самарқанд холодильниклар заводида ўтказилган «Давлат қабули: дастлабки ютуқлар ва муаммолар» деб номланган «Очиқ хатлар куни»да ана шулар ҳақида гап борди. Корхоналарнинг раҳбарлари, давлат қабули вакиллари, партия ташкилотлари секретарлари, ишлаб чиқариш илғорлари иштирокида ошкора суҳбат, савол-жавоблар бўлиб ўтди. Уни шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Э. Ғафуржонов олиб борди.

ТАЛАБЧАНЛИК МУҲИТИ

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ГАЗЕТАСИ РЕДАКЦИЯСИ САМАРҚАНД ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИ БИЛАН БИРГА РЎЗҒОР ХОЛОДИЛЬНИКЛАРИ ЗАВОДИДА «ОЧИҚ ХАТЛАР» КУНИ ЎТКАЗДИ

Қолоқликдан — илғорликка

— Бугунги йиғилишимизни шу ерда — холодильниклар заводида ўтказишга қарор қилганимиз бежиз эмас, — деди Э. Ғафуржонов — Ҳаммангизга маълум, заводнинг қолоқлиги, давлатдан қарз бўлиб қолганлиги ҳатто «Правда» газетасида ҳам танқид қилинди. Дарҳақиқат, 1986 йилда худди шундай манзарани кузатиш мумкин эди. Танқиддан тўғри хулоса чиқарилдими? Воқеаларнинг кейинги ривожи кишини қувонтиради.

Бундан бир-икки йил муқаддам бу коллектив ўз кучи, ҳаракати билан оғир аҳволдан чиқа олиш-олмаслиги ҳақида сўз очилгудек бўлса, кўпчилик бу суҳбатдан зерикарди. Аниқроқ қилиб айтганда, ҳеч ким бунга ишонмасди. Дарҳақиқат, бир неча йиллар давомида давлат ҳисобига яшаб келган завод бир уринишда даромад ҳисобига ривожлана бошлашига ишониш қийин эди. Лекин инсоннинг қўли гул, имконияти чексиз, иродаси мустаҳкам дейишади. Заводдаги бугунги ўзгаришларни кўриб бу сўзлар нечоғлик тўғри эканлигига яна бир бор ишонч ҳосил қиласан. Коллектив ишни яхшилашни нимадан бошлади?

Корхона директори В. Чжен Москвага, тармоқ министрлигига мурожаат этиб, аввало маҳсулотнинг асосий деталлари сифатли бўлишига эришиш зарурлигини уқтирди.

Иттифоқ министрлиги билан олиб борилган тортишувлардан сўнг бунга эришилди. Турдош корхонадан келаётган моторларнинг сифати тобора яхшилана бошлади. Айни пайтнинг ўзида Самарқанд заводининг ишини жонлантириш, ташкилий жиҳатдан қайта қуриш зарур эди.

Кунларнинг бирида завод бош инженери В. Филанчук партия йиғилишида сўзга чиқиб: «Қуйидаги 10 мутахассис эгаллаб турган лавозимига лойиқ эмас, завод партия комитети уларнинг ташкилий масаласини кўриб чиқиши керак, деган фикрдаман», деб қолди. Авваллига партком секретари Ф. Исломов ҳам, залдагилар ҳам бу таклифдан ҳайратга тушишди. Бироз кескин фикр эди.

Кейинроқ ўйлаб қараса, ишни жонлантириш учун фақат фойда келтириши мумкин бўлган таклиф экан. Бош инженернинг таклифи аста-секин амалга оширила бошланди.

Холодильниклар йиғиладиган конвейерларда асосан ёшлар, ҳатто ўрта махсус билимга эга бўлмаган тажрибасиз ишчилар меҳнат қилишарди. Шу сабабли ҳам мижозларга жўнатилган холодильникларнинг қарийб 25 проценти корхонага қайтариб юборилрди. Бу кўнгилсиз аҳволни яхшилаш учун конвейерлар ўртасида, бригадалараро мусобақа, рақобат ўрнатиш керак эди. Шундай қилинди ҳам.

Чет эллардан холодильниклар учун дастлабки буюртмалар келгач, энг яхши бригада экспортга жўнатиладиган маҳсулотлар конвейерида ишлаш ҳуқуқи учун конкурс эълон қилинди. Бригадаларда жонланиш пайдо бўлди. Бу тушунарли, албатта. Чунки экспорт учун йиғиладиган конвейерда иш мураккаброқ бўлганлиги учун бошқа конвейердагига нисбатан 50—60 сўм кўпроқ иш ҳақи тўланади. Дастлабки мусобақада Эшонқул Қосимов бошчилигидаги комсомол-ёшлар бригадаси бу ҳуқуқни қўлга киритди.

Умуман амалга оширилган ташкилий ишлар ўз самарасини бера бошлади. Шу йилнинг ўзида план топшириқлари муваффақиятли бажарилиши билан бирга чиқиндилардан фойдаланиш эвазига ҳам фойда кўрила бошланди. 1987 йилда 502 минг сўмлик маҳсулотлар пластмасса чиқиндиларидан тайёрланиши мўлжалланган эди. Олти ой ичида бу кўрсаткич 707 минг сўмликни ташкил этди. Холодильникларнинг 45 проценти эса экспорт қилина бошлади. 1984 йилда жами маҳсулотнинг 25 проценти сифатсизлиги учун савдо ташкилотларидан қайтариб юборилган бўлса, бу йил бу кўрсаткич 1 процентга тушди. Шу йилнинг ўзида Афғонистондан 29 минг 900 холодильникка, Хитойдан 500, Польшадан 30 минг дона холодильникка буюртма келган.

Дастлабки ютуқлар шулардан иборат.

Дўст қийин вазиятда синалади

Давлат қабули жорий этилгач, шаҳар корхоналарида тайёрланаётган маҳсулотларга келаётган рекламациялар камайди, уларни қайтариб юбориш ҳоллари деярли барҳам топди. Айни бир пайтнинг ўзида, ишда камчиликлар, етилган муаммолар ҳам йўқ эмас. «Очиқ хатлар куни»да ана шулар ҳақида очиқчасига, иш манфаатини кўзлаб, коммунистчасига гаплашиб олинди.

«Красний двигатель» заводининг директори А. ТУХТАМУРОДОВ: — Корхонамиз 1987 йилнинг 1 январидан маҳсулотларни давлат қабулига топшира бошлади. Очиқ тан олиш керак: биз ана шу янгиликка тайёргарлик кўришда сусткашлик қилдик. Технологик жараёнларнинг қайта кўриб чиқилмаганлиги, меҳнат интизомининг бўшлиги, техник билимни ошириш тадбирлари юзаки ўтказилганлиги ва бунинг оқибатида ишчилар ҳамда инженер-техник ходимларнинг малакаси паст бўлиб қолганлиги сабабли давлат қабулининг дастлабки кунларида эсанкираб қолдик.

Январь ойининг биринчи беш кунлигида давлат қабули маҳсулотларимизни буткул қайтариб юборди. Натижада ойлик план бажарилмади. Жами маҳсулотнинг 35 процентигина давлат қабули томонидан стандарт талабларига жавоб беради деб белгиланди.

Бу манзара ташвишга солмай қолмади. Корхона партия ташкилоти мавжуд камчиликларни бартараф этишнинг шошилинч тадбирларини ишлаб чиқди. Қатор технологик жараёнлар янгиланди, бракнинг сабабчиси бўлаётган айрим участкаларнинг иши қайта кўриб чиқилди, тайёрланаётган маҳсулотлар устидан доимий назорат ўрнатиш шароити яратилди. Эндиликда ишчилар малакасини ошириш талаб этилар эди. Бунинг учун тажриба орттириш, малакали мутахассислар маслаҳатини олиш керак. Акс ҳолда биринчи квартал планининг бажарилиши хавф остида эди. Шу сабабли Харьковдаги «Поршень» заводи директори Н. Куцин билан бўлган суҳбатда уларнинг илғор тажрибаларини ўрганиш мақсадида эканлигимизни билдирдик. Шундан сўнг қардош республикадаги ҳамкасбларимиз ўз-ўзини назорат қилиш системасини жорий этишда, иш ҳақини бевосита тайёрланаётган маҳсулотнинг сифатига боғлиқ қилиб қўядиган иш усулидан фойдаланишда бизга ёрдам бердилар.

Март ойида илк бор план бажарилди. Завод тарихида рекорд миқдорида маҳсулот ишлаб чиқарилди. Бу барчамизни қувонтирди. Апрель, май, июнь ойларида эса, план муддатидан илгари, ортиғи билан адо этилди.

САВОЛ: — Корхонангиздаги ютуқлар бизни ҳам қувонтиряпти, лекин қачон жаҳон стандарти талаблари даражасида маҳсулотлар чиқара бошлайсиз?

ЖАВОБ: — 1989 йилда. Бундай дейишимга сабаб ҳозирги изланишларимиз, ҳаракатларимиз айнан икки йилдан сўнг ўз самарасини бериши аниқлашиб қолди. Ҳозирги маҳсулотларимиз гарчанд талабимизни қондирсада, лекин 1989 йилга бориб, 12 минг мотосоат моторесурсли поршенлар тайёрлай бошлаймиз.

Бугунги фурсатдан фойдаланиб корхонамиз ишини янада жонлантиришга халақит бераётган айрим қийинчиликлар, муаммолар хусусида тўхталиб ўтмоқчиман. Аввало, уй-жой масаласи хусусида. Кейинги беш йил ичида завод ишчи-хизматчилари учун бирорта квартира ажратилмади. Очиғини айтганда, истеъмолчилик кайфиятида яшаб, фақат талаб қилмоқчи эмасмиз. Ҳозир 1988 йил ҳисобига тармоқ министрлигидан турар жой қурилиши учун бир ярим миллион сўм ажратилишига эришдик. Шаҳар ижроия комитетидан илтимосимиз шуки, ана шу маблағлар ҳисобига корхона яқинида иккита ётоқхона қурилишига кўмаклашсалар.

Иккинчи масала. 1982 йилдан бери механика цехининг иккинчи навбати қуриляпти. Қизиғи шундаки, бу цех битгач, нима ишлаб чиқаришимизни ҳанузгача билмаймиз. Қурилиш тўхтатиб қўйилганлигининг боиси ҳам шунда. Шу сабабли область ва республика раҳбарлари Трактор ва қишлоқ хўжалиги машинасозлиги министрлигидан ана шу маҳсулотлар номенклатурасини аниқлаб беришда ҳамда марказий манбалардан унинг қурилишини туғаллаш учун маблағ ажратилишида кўмаклашсалар яхши бўларди. Чунки, завод ўзини-ўзи маблағ билан таъминлаш шароитига ўтар экан, яқин икки-уч йил ичида ўзи қуриш имкониятига эга бўлмайди.

Сўнгги илтимосим: яқинда заводимиз ташкил этилганлигига 70 йил тўлади. Бу корхона Октябрь тенгдоши. Шу сабабли «Совет Ўзбекистони» газетаси редакцияси ходимлари коллективимизнинг ажойиб кишилари ҳақида, шонли анъаналари ҳақида ҳикоя қилсалар, айни муддао бўлур эди.

САВОЛ: — Давлат қабули вакиллари ва корхона маъмурияти ўртасидаги муносабат қандай?

ЖАВОБ: — Умуман, иш манфаати юзасидан қараганда яхши. Ҳар ҳолда доим бир-биримизни сийлаймиз, дея олмайман. Очиғини айтганда, бунинг кераги ҳам йўқ. Қанчалик талабчан бўлсак, шунчалик фойда қиламиз, холос.

Янги қирралар

Самарқанд регионал давлат қабулининг катта раҳбари М. НАСИМОВ: — Дастлабки кезларда давлат қабули ҳамда корхоналар раҳбарлари ўртасида тушунмовчиликлар, тортишувлар бўлиб турди. Лекин кейинчалик ҳар ким ўз вазифасини, ўз ишини яхши тушуниб олди.

Кейинги пайтларда бракка чиқарилаётган маҳсулотларнинг характеристикасини ўрганиб чиқдик. Жами брак маҳсулотларнинг 20 проценти ишчиларнинг лоқайдлиги, уқувсизлиги туфайли тайёрланар экан. Қолган 80 проценти эса маҳсулот сифатини назорат қилиш ҳамда ишлаб чиқаришни ташкил этишга масъул бўлган корхона раҳбарларининг айби туфайли экан. Ҳар томонлама асосланган ана шу хулосаларимизни барча корхоналарнинг раҳбарлари эътиборига етказдик. Бугунги кунда шу камчиликлар бартараф этилаётир.

Умуман, ишларимизда жонланиш сезиляпти, лекин бу янгиликнинг янада кенг қулоч ёзиши учун бироз вақт кераккка ўхшайди. Чунки, ҳамон ишимизга халақит бераётган ёки бўлмаса охиригача ўйлаб кўрилмаган муаммолар маълум бўлиб қолмоқда. Шулардан бири сифатида бирорта давлат қабули вакилининг ўз хизмат вазифасини оператив ҳал қилиши учун автомашина билан таъминланмаганлигини айтиш мумкин.

Иккинчи масала: баъзи пайтларда давлат қабули вакиллари билан корхона маъмурияти ўртасида тушунмовчиликлар пайдо бўлмоқда. Уларни узил-кесил ҳал қилиш учун албатта Москвага бориш керак. Назаримда, республикада ҳам регионал давлат қабули комиссияси тузилса мақсадга мувофиқ бўлар эди.

САВОЛ: — Назаримда ҳозир давлат қабули вакиллари сифат посбони вазифасини эмас, балки ҳакамлик функциясини бажаришяпти. Шунга нима дейсиз?

ЖАВОБ: — Давлат қабули вакиллари сифатни яхшилашга кўмаклашишмаяпти, демоқчи бўлсангиз фикрингизга мутлақо қўшилмайман. Аввало, заводингизда давлат қабули жорий этилмаганда брак холодильникларни юбориш ҳоллари 25 процентдан бир йўла 1 процентга тушиб қолмасди. Демак, давлат қабули вакиллари заводнинг шуҳратини оширишга ўз ҳиссаларини қўшяптилар. Қолаверса, заводингизда давлат қабули вакиллари билан дўстона, лекин ижодий муҳит ўрнатилмаган бўлса, — бу бутун областда ҳам аҳвол шу, деган гап эмас. Амалий ишларга қараб хулоса чиқаргудек бўлсак, сизларда ҳам мулоқот ёмон эмас.

Лифтсозлик заводи директори П. Тен: — Маҳсулотларимизнинг сифати авваллари кўп танқидга учрар эди. Уларнинг пишиқ эмаслиги, тезда ишдан чиқишига эътирозлар бор эди. Айни пайтда жами лифтларнинг 80 проценти Давлат сифат белгиси билан чиқариляпти. Умуман коллектив қолоқликдан илғорликка чиқа бошлаганлигидан хурсанд. Лекин айрим қотиб қолган тушунчалар ҳамон амал қилаётир.

Маълумки, ҳар йили иқтисод-тежамкорлик планлари белгиланади. Шунга кўра хом ашёлар тежалиши керак. Бизда эса фақат металл ишлатилади. Худди шу лифтимиз қарийб йигирма йилдан бери тайёрланяпти. Ўзингиз ўйлаб кўринг, йигирма йил ичида лифтни енгиллаштираверсак нима қоларди?

Госснаб номенклатурада қайд этилган барча металлларни керакли миқдорда бермаслиги сир эмас. Лекин бошқа номенклатурадаги металлдан лифтлар тайёрланса, давлат қабули вакили уни ўтказмайди. Чунки у қўлланмада қайд этилган талабларга мувофиқ келмайди. Ваҳолонки, бу ўзгариш унинг сифат кўрсаткичларига мутлақо таъсир этмаслигини мутахассисларимиз ҳам ва, ҳатто, давлат қабули вакили ҳам билиб туради. Лекин ўтказмайди. Шундай экан, корхонадаги анча тажрибали бўлган, ўз касбини давлат қабули вакилидан пухтароқ билган бош мутахассисларнинг нуфузи қаерда қолди?

М. Насимов. — Саволингизга жавоб бериб ўта-қолай. Аввало, давлат қабули вакиллари ҳамда корхона маъмурияти ўртасида дўстона, лекин ижодий муҳит бўлиши керак, деб юқорида таъкидлаб ўтдим. Умуман, ГОСТ ҳақидаги қўлланма маҳсулот сифатини яхшилаш мақсадида ишлаб чиқилади. Ана шу қўлланмада эътиборга олинмаган айрим нозик масалаларни ўзаро ижодий руҳда ҳал этиш керак, деган фикрга мен ҳам қўшиламан.

«Самаркандхлопкомаш» заводи директори У. НЕЪМАТОВ: — Лифтсозлик заводининг директори металл муаммосини кўтариб, тўғри қиляпти. Умуман, таъминот масаласини оқилона ҳал қилмагунча бирорта корхона бир маромда ишлай олмаса керак. Ҳозиргача корхонамизга келтирилган металлар жанг билан ундирилган десак, муболаға бўлмайди. Умуман корхоналарни металл билан таъминлашда юзага келган тартибни қайта кўриб чиқиш керак.

Мебель фабрикасининг директори Б. ВОҲИДОВ: — Мен сўзимни бошлашимдан аввал, Эргаш Ғафурович сизга, «Совет Ўзбекистони» газетаси ходимлари сизларга, саволим бор. Бугунги муфассал суҳбатимиздан, шунча гаплардан бирор натижа бўлармикин?

Э. Ғ. Ғафуржонов: — Албатта, бўлади. Лекин нега шундай савол бераётганингизга ҳайронман.

Б. Воҳидов: — Бунинг сабаби шундаки, шу йилнинг ўзида телевиденнедан, радиодан ва бошқа қатор редакциялардан мухбирлар келиб, интервьюлар олишди, кинокадрлар олишди, магнитофон лентапарига сўзларимизни ёзиб олишди, ўшанда ҳам мен қатор муаммоларни кўтариб чиққан эдим. Афсуски, ҳанузгача бирор амалий натижа бўлгани йўқ. Бугунги йиғилишимиз ишчанлик вазиятида ўтаётган экан, яна ўз фикрларимни такрорламоқчиман.

Аввало хом ашё етказиб берилиши ҳақида. Бу масала мутлақо қониқарсиз аҳволда. Давлат қабули амал қилаётган бир пайтда бундай шароитда ишлаб бўлмайди. Умуман, ишчилардан ортиқроқ талаб қилиш учун яратилган шароитни ҳам бироз яхшилаш керак. Амалда қандай бўляпти?

Шу йилнинг январь ойидан давлат қабули жорий этилди. Бу жуда катта ўзгариш. Лекин иш шароитида, таъминотда ҳеч нарса ўзгармади-ку? Ваҳолонки, маҳсулотларимиз сифати яхшиланяпти, шу йилнинг ўзида Монголияга мебелларимизни жўнатишимиз керак. Кўриниб турибдики, ишларимиз жонланяпти, лекин бизга кўрсатилаётган ёрдам, таъминот ҳамон эскилигича қолмоқда.

Химия заводининг директори Р. ЁҚУБОВ: — Заводимизда узлуксиз ишлаб чиқариш жараёни йўлга қўйилган. Шу сабабли ҳам маҳсулотларнинг сифати асосий қурилмаларнинг бир маромда ишлашига, улар эҳтиёт қисмлар билан етарли даражада таъминланганлигига, эскирган ва камқувватли қурилмалар ўз вақтида алмаштирилишига кўп жиҳатдан боғлиқ. Афсуски, ана шу талабларнинг бирортаси тўла бажарилади, деб бўлмайди.

Бундан ташқари атроф-муҳитни ифлослантирмаслик мақсадида қатор қурилмалар ўрнатилган. Лекин уларни вақти-вақти билан ремонт қилиш, алмаштириб туриш зарур. Завод насосларга жуда муҳтож, лекин йилдан йилга бу муҳтожлик кучайиб боряпти. Улар атроф-муҳитнинг мусаффо бўлишида муҳим роль ўйнайди. Лекин ўтган йили бор-йўғи 66 та шундай насос олинди. Аслида ҳозирги ишлаб турган барча насосларни алмаштириш зарур. Улар эскиргани аниқ, деярли ўн марта капитал ремонт қилиниб, яна ўрнатилди. Агарда таъминот шу маромда давом этаверса, мавжуд барча насосларни алмаштириш учун ўн йил вақт керак бўлади. Маҳсулот сифатини яхшилаш ўз йўлига. Лекин бу масалани зудлик билан ҳал этиш ҳар биримизнинг вазифамиз, деб ўйлайман.

«Очиқ хатлар куни»да ишни давлат қабули шароитида ташкил этилиши билан боғлиқ кўпгина саволлар тушди. Бу саволларга мутасадди ходимлар тегишли жавоб беришди. Социал масалаларга алоҳида эътибор берилди. Учрашув қатнашчилари холодильниклар заводи маниший ва умумий овқатланиш корхоналаридаги хизмат маданияти билан танишдилар.

Ж. САЪДУЛЛАЕВ,
М. МИРАЛИМОВ,
Ж. МАМАТОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.

Москвага премьера билан

Москваликлар ва пойтахт меҳмонлари мана шу июль кунларида тошкентлик артистларнинг ижоди билан танишишлари мумкин. Тверь хиёбонида, машҳур МХАТ саҳнасида А. М. Горький номли Давлат академик рус драма театрининг гастроллари бошланди.

— Москва гастроллари — биз учун жиддий имтиҳондир, — дейди театр директори С. Р. Лейкина. — Коллективимизнинг ижодий қиёфасини ёрқин акс эттирувчи асарлар гастрол афишасидан ўрин олди. Улар орасида А. Чеховнинг «Чайка», Л. Разумовскийнинг «Ерсиз боғ» («Опа-сингиллар»), В. Шукшиннинг «Хўрознинг учинчи қичқиришигача», Д. Вассерманнинг «Какку уяси узра парвоз», В. Дозорцевнинг «Сўнгги қабул» спектакллари бор. Гастроллар А. Гельманнинг пьесаси асосида саҳналаштирилган «Зинуля» спектакли билан бошланди. Биз ўзимизнинг янги асаримизни ҳам кўрсатамиз: бу В. Дозорцевнинг «Номаълум кишилар билан бўлган нонушта» спектакли премьерасидир.

Тошкент театрининг коллективи Москва шаҳри ва областидаги саноат корхоналари меҳнаткашларининг ҳузурида бўлади. Маданият саройлари ва уйларида ижодий учрашувлар ўтказилади, турли йилларда саҳналаштирилган спектакллардан парчалар кўрсатилади.

(ЎзТАГ мухбири).

Жасорат имтиҳони

Риштон районидаги «Ленинград» ва «Сўх» совхозларининг баланд тоғли қишлоқлари аҳолиси кейинги вақтда уч марта жасорат имтиҳонидан ўтдилар.

Сел ёмғирлари натижасида тоғ дарёси — Сўх ўзани тўлиб-тошди ва у ўз йўлидаги барча нарсаларни ювиб кетди. Мутахассисларнинг аниқлашича, оқимнинг кучи секундига 430 кубметрга етди ёки одатдагидан ўн баравар кўп сув оқди. Табиий офатнинг кучли зарбасига бардош беролмаган Қирғизистон сув омбори тўғонини сув ёриб ўтиши аҳволни яна ҳам қийинлаштирди.

Кўрилган чора-тадбирларга қарамай, сув тошқини катта зарар келтирди. 125 та уй вайрон бўлди. Тўртта мактаб, учта болалар боғчаси, битта клуб ва бошқа бир қанча иморатлар қаттиқ шикастланди. Икки юз гектар майдондаги картошка ва бошқа экинлар бутунлай яксон бўлди. Яна 1300 гектар экин майдони қисман зарар кўрди. Ирригация тармоғи, тош йўллар ва кўприкларни сув ювиб кетди, уч киши ҳалок бўлди.

Тошқинга қарши курашувчи область комиссияси зарар кўрганларга ёрдам бериш чораларини кўрмоқда. Совхозларнинг меҳнатга яроқли барча аҳолиси, кучли ер қазиш техникаси табиий офат оқибатларини тугатишга жалб этилган. Фарғона областидаги қўшни районларнинг меҳнаткашлари сўхликларга ёрдамга келдилар.

В. ТАТАРИНОВ,
ЎзТАГ мухбири.

• Спорт

ФУТБОЛ МАЙДОНЛАРИДА

● ЎРТОҚЛИК УЧРАШУВИ. Москвада СССР ва Польша олимпиада терма командалари ўртасида ўртоқлик учрашуви ўтказилди. Бу ўйинда майдон эгалари дарвозага иккита жавобсиз тўп киритиб, ғалабага эришдилар.

● БИРИНЧИ ЛИГА. «Крылья Советов» — «Локомотив» — 2:1, «Металлург» — «Заря» — 4:0. Мамлакат чемпионатининг дастлабки даврасини якунловчи ана шу учрашувлардан кейин баъзи командалар мавқеида бироз ўзгариш юз берди. Чунончи охирги ўринни эгаллаб турган «Крылья Советов» футболчилари очколарини 15 тага етказишди. «Металлург» командаси эса 20 очко билан тўплар нисбатига кўра 11-ўринда бораётган «Пахтакор» футболчиларини бир поғона пастлашга «имкон» берди. Шундай қилиб, биринчи даврanning охирги учрашуви — «Даугава» — «Черноморец» коллективларининг кечиктирилган ўйини қолди, холос.

● СССР КУБОГИ. Биллур соврин учун курашнинг нимчорак финалида қатнашувчи командаларнинг учрашув кунлари аниқланди. 2 ва 16 августда «Шахтер» — «Спартак» командалари майдонга тушадилар. 4 ва 15 август кунлари ЦСКА — «Торпедо», «Зенит» — «Динамо» (Тб), «Арарат» — «Днепр», «Металлист» — «Динамо» (С), «Нефтчи» — «Кузбасс» командалари ўртасида учрашувлар бўлади. «Пахтакор» 29 сентябрь ва 20 октябрь кунлари «Жальгирис»— «Нефтчи» (Фарғона) учрашуви (2 ва 6 август) ғолиби билан ўйнайди. «Динамо» (К)— «Ротор» командалари учрашадиган кунлар кейинчалик аниқланади.

ЖУМБОҚ

ёхуд бир ёрдамчи хўжалик машмашаси

Фельетон ўрнида

Шомурод Бозорбоев ҳайрон. Нега баъзи кишилар унинг арзига тушунмаяпти? Йўқ, у бошлаган ишини охирига етказмагунча тиниб-тинчимайди. Беруний шаҳар халқ маорифи бўлими қошида тўрт йил «умр кўрган» ва ғаройиб тортишувларга сабаб бўлаётган ёрдамчи хўжалик масаласи узил-кесил ҳал бўлиши керак. Ана ўшанда бу ҳақдаги гап-сўзлар тўхтайди, ҳақиқат юзага чиқади.

«Тавба, нега уни йўқотишди? Боғча-яслилардаги кичкинтойларга ноз-неъматлар етиштириб бериб турган хўжаликни тугатиш зарурмиди? Шундай экан, минг-минг сўмлаб сарф-харажатлар қилиб уни нега ташкил этишди? Энди бу чиқимлар кимларнинг бўйнига тушади?»

Шомурод Бозорбоев шулар ҳақида ўйлар экан, ўзини қаерга қўйишини билмай, яна йўлга отланди. Беруний —Нукус—Тошкент оралиғи унга бир қадам бўлиб қолган. Тағин Қорақалпоғистон АССР ва Ўзбекистон ССР Маориф министрликларига, редакцияга ва яна аллақанча жойларга учрашади. Қўлидаги ҳужжатлардан энг муҳимларини топширади. Унинг қўлида бундай қоғозлар оз эмас. Ҳатто, ёрдамчи хўжалик ва унинг фаолиятини яққол кўрсатиб берувчи ўнлаб фотосуратлар ҳам бор. «Ҳақиқат қилинглар!» Қаерда бўлмасин, ким билан суҳбатлашмасин, унинг илтимоси фақат шу.

— Юриб чарчамадингизми? — ҳазил аралаш сўрашади Шомурод Бозорбоевдан.

— Пенсияга чиққанман, вақтим бемалол, — жиддий жавоб қилади у.

... Масала ойдин бўлиши учун воқеани аввалроқдан бошлашга тўғри келади. Ердамчи хўжаликнинг тарихи қисқа бўлса-да, таърифи узун.

— Тўғри, — дея сўз бошлайди у. — Терешкова номидаги 5-ўрта мактабда ишлардим. Болалар меҳнатсевар, ғайратли. Қўлларидан кўп иш келади. Ташландиқ ерни тартибга келтириб, экин экдик. Қуён боқдик. Шулар ҳисобига 1981 йилда 601 сўм даромад қилинди. Ишни янада авж олдириш мумкин эди. Қараб ўтирмадик. Ўнта қўзи сотиб олиб, парваришлай бошладик. Кўрибсизки, ҳамманинг ҳаваси келадиган ёрдамчи хўжалик пайдо бўлиб қолди. Районимиз ва шаҳримиз раҳбарлари ҳам бизни қўллаб-қувватлашди. Озиқ-овқат программасини амалга оширишда озгина бўлса-да, ҳисса қўшаётганидан болалар хурсанд эди...

Мактаб ўқувчиларининг бу ажойиб иши кўпчиликнинг оғзига тушди. Шу боисдан бўлса керак, ёрдамчи хўжаликни Беруний шаҳар халқ маорифи бўлими ихтиёрига ўтказишга қарор қилинди. Мақсад унинг ишини янада ривожлантириш эди. Халқ депутатлари Беруний район Совети ижроия комитетининг 1982 ва 1983 йиллардаги икки қарорига асосан 30 гектар ер берилди. Ишчи кучи ва техника воситалари билан таъмин этилди. Ҳатто, Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги томонидан битта автомашина ажратилди. Уй-жойлар, молхона ҳамда паррандахоналар қуриш, пионерлар лагери бунёд этиш, чорва моллари ва парранда сотиб олиш учун давлат ҳисобидан катта пул ажратилди.

Хўжаликда ишлар авж олиб кетди. Тонна-тонналаб гўшт, сут, картошка, сабзавот ва полиз маҳсулотлари етиштириб, мактабгача тарбия болалар муассасаларига юборилди. Хўжалик қошида пионерлар лагери ташкил этилди. Афсуски, коллективнинг қувончи узоққа чўзилмади. 1986 йил 22 мартда ёрдамчи хўжаликни тугатиш ҳақида Беруний район ва шаҳар ижроия комитетлари биргаликда қарор қабул қилди. Ёрдамчи хўжалик мудири Шомурод Бозорбоевга бу жуда қаттиқ таъсир этди. Мана, бир йилдан ошибдики, у «хато иш бўлди», деган фикрда юқори ташкилотларга арзи-ҳол қилиб юрибди.

Хўш, бошқа масъул ўртоқларнинг бу ҳақда фикрлари қандай? Қўлимизда уларнинг тушунтириш хатлари бор. Келинг, шулардан айримлари билан танишайлик.

С. Ғаниев (Беруний шаҳар ижроия комитетининг собиқ раиси):

— Шаҳар ижроия комитетининг 1982 йил 22 апрелдаги қарорига асосан ёрдамчи хўжаликка молхона, соябон ва уй-жой қурилиши учун 35301 сўм ажратилган. 1983 йил 30 июнь куни ўтказилган мажлисда шу қарорнинг ижроси кўриб чиқилди. Қурилган иморатлар балансга олинди... Ёрдамчи хўжалик фаолияти шаҳар халқ маорифи бўлими томонидан назорат қилиб борилди.

Г. Қурбонниёзова (Беруний шаҳар халқ маорифи бўлимининг собиқ мудири):

— Ёрдамчи хўжалик фаолияти шаҳар халқ маорифи бўлими советн йиғилишларида кўрилган. Чунончи, 1983 йил 15 июнда ажратилган пулларнинг қандай сарфлангани масаласи муҳокама этилди. 1984 йил 21 майда эса ёрдамчи хўжаликда олиб борилаётган ишлар ҳақидаги ахборотлар эшитилиб, тегишли қарор қабул қилинди. Булар ҳақида Қорақалпоғистон АССР Маориф министрлигига справкалар юборилган.

Е. Ҳасанов (Беруний шаҳар халқ маорифи бўлимининг мудири):

— Ёрдамчи хўжалик 1982 йилда ташкил қилинган бўлиб, унга дастлабки йили 75381 сўм 30 тийин, 1983 йилда 150338 сўм 26 тийин, 1984 йилда 111245 сўм 12 тийин, 1985 йилда эса 20404 сўм сарф қилинган. Аммо ёрдамчи хўжалик ўзини оқламади. Харажат кўп, кирим, яъни маҳсулотлар топшириш оз бўлди. Шунга кўра бошқа ташкилотга ўтказиш шаҳар ижроия комитетидан сўралди.

И. Қосимбетов (Қорақалпоғистон АССР маориф министри):

— Беруний шаҳар ижроия комитетининг қонунга хилоф равишда қабул қилган қарорига асосан Беруний шаҳар халқ маорифи бўлими қошида материал-техника базаси бўлмагани ҳолда ёрдамчи хўжалик ташкил этилган.

1982-1985 йиллар мобайнида шаҳар ижроия комитетининг собиқ раҳбарияти томонидан ёрдамчи хўжаликдаги турли соҳаларга, жумладан, маблағ ажратиш ва хўжалик йўли билан плансиз қурилиш объектлари бунёд этишга доир асоссиз 17 та қарор қабул қилинган.

Бу гапларни ўқиган киши: «Министрлик ёрдамчи хўжалик фаолиятидан бехабар экан-да?»— деб ўйлаши мумкин. Асло ундай эмас. Ҳурматли И. Қосимбетов бу хўжаликка тегишли қатор ҳужжатларга имзо қўйган. Шу ўринда ҳаққоний савол туғилади. Шу пайтгача у қаёққа қараб турган эди? Ўз фикрини аввалроқ айтса бўлмасмиди?

Ёрдамчи хўжалик «боши»га не-не ишлар тушмади дейсиз? Фақат 1985-1986 йилларнинг ўзида уч марта юқори ташкилотлардан махсус ревизорлар келиб, даста-даста қоғозларни обдон кўздан кечиришди. Тафтиш ҳақидаги баъзи ҳужжатлар Қорақалпоғистон АССР Ички ишлар министрлиги орқали Беруний район ижроия комитети ички ишлар бўлимига юборилди. Мақсад — хатоликларга йўл қўйган шахсларни жавобгар қилиш эди. Беруний район прокурори А. Қозоқовнинг бизга ёзма равишда ахборот беришига қараганда, бу «ҳужжат»лардан бирор аниқ хулосага келиб бўлмайди. Бошқатдан ревизия ўтказиш керак. Бу иш эса пайсалга солиб келинмоқда.

Хуллас, ёрдамчи хўжалик муаммоси аллақачон жуда чигаллашиб, боши берк кўчага кириб қолганди. Ундан қандай қутулиш мумкин? Беруний район ва шаҳар ижроия комитетларининг раҳбарлари биргаликда осонгина амалга ошира бўладиган йўлни ўйлаб топишди. Беруний район ижроия комитети раисининг ўринбосари Ш. Мамедов бошчилигида махсус комиссия ташкил этилиб, хўжаликка тегишли ер ва баъзи нарсалар «Октябрь 50 йиллиги» колхози ҳисобига ўтказилди. Бу ҳақда 1986 йил 22 март куни чиқарилган 27-сонли қарорга ижроком раислари С. Холмуродов билан Г. Сапаровалар чиройли қўл қўйишди. Шундай қилиб, колхоз шаҳар халқ маорифи бўлими ҳисобига 114834 сўм ўтказиши керак бўлиб қолди. Давлатдан аллақанча сўм қарзи бўлган хўжалик учун бу жуда оғир эди, шубҳасиз. Ўзи нима гап?! Қилгуликни бошқалар қилсинлар-да, жабрини нега «Октябрь 50 йиллиги» колхози тортиши керак?!

— Ҳали пулни ўтказганимиз йўқ. Счётимизда ҳеч вақо бўлмагандан кейин нима ҳам қила олардик, — дейди колхоз правлениесининг раиси Э. Кичкинеков.

Ш. Бозорбоевнинг гувоҳлик беришича, ёрдамчи хўжаликдаги чорва моллар сони 60 бошдан ошганди. Колхозга бирортаси ҳам топширилган эмас. Нега? Буни қандай изоҳлаш керак? Моллар қани?

Биз Беруний шаҳрида уч кун бўлиб, ёрдамчи хўжаликка тегишли кўплаб ҳужжатлар билан танишдик. Шаҳар халқ маорифи бўлимининг собиқ мудири Г. Қурбонниёзова, ҳозирги мудири Е. Ҳасанов, Беруний шаҳар ижроия комитетининг собиқ раиси С. Ғаниев ва бошқа ўртоқлар ёрдамчи хўжаликнинг очилиши, кейин унинг ёпилиб қолиши сабабларини, энг муҳими, шунча йил давомида ёрдамчи хўжалик ниманинг ҳисобига яшаб келганлигини аниқ билишмайди. Бирбирларига ҳар хил важкорсон кўрсатишди, холос. Бизнингча, Қорақалпоғистон АССР Маориф ва Молия министрликлари томонидан ёрдамчи хўжалик фаолияти пухта ўрганилиб, аниқ хулосага келинмас экан, Ш. Бозорбоевнинг шикоятлари узил-кесил ҳал бўлмайди. Жумбоқ чигаллигича қолаверади.

У. ЮСУПОВ,
Р. ЕШИМБЕТОВ.

Редактор Л. ҚАЮМОВ.

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ!

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ МИНИСТРЛИГИ

1987—1988 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН

ОЛИЙ ЎҚУВ ЮРТЛАРИГА ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛИКЛАР БЎЙИЧА

СТУДЕНТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

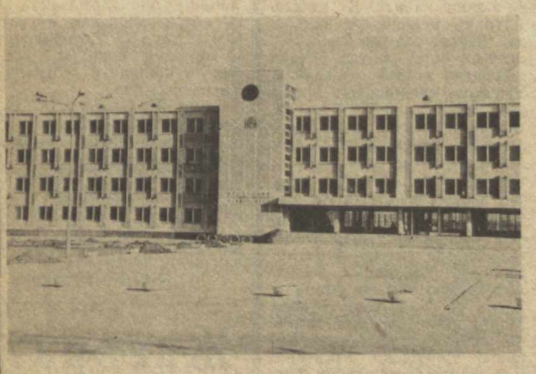

НУКУС ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ

(Нукус шаҳри, Университет кўчаси, 1-уй)

Кундузги ўқишга: агрономия; қишлоқ хўжалигини механизациялаш; қишлоқ хўжалигини планлаштириш; бухгалтерия ҳисоби ва хўжалик фаолияти таҳлили; қишлоқ хўжалигида бухгалтерия ҳисоби ва хўжалик фаолияти таҳлили; рус тили ва адабиёти; роман-герман тиллари ва адабиёти; она тили ва адабиёт; тарих; математика; физика; химия; биология; миллий мактабларда рус тили ва адабиёти; география; жисмоний тарбия; педагогика ва психология; педагогика ва бошланғич таълим методикаси.

Сиртқи ўқишга: агрономия; қишлоқ хўжалигини механизациялаш; қишлоқ хўжалигида бухгалтерия ҳисоби ва хўжалик фаолияти таҳлили; рус тили ва адабиёти; она тили ва адабиёт; тарих; биология; география; педагогика ва психология; педагогика ва бошланғич таълим методикаси:

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЧЕТ ТИЛЛАР ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

(Тошкент шаҳри, Муқимий кўчаси, 104-уй)

Кундузги, кечки ва сиртқи ўқишга: чет тиллар (инглиз, француз; испан-кундузги).

ТОШКЕНТ АВТОМОБИЛЬ ТРАНСПОРТИ ВА ЙЎЛЛАРИ ИНСТИТУТИ

(Тошкент шаҳри, К. Маркс кўчаси, 32-уй)

Кундузги ўқишга: қурилиш ва йўл машиналари ҳамда ускуналари; автомобиль йўллари; кўприклар ва тоннеллар; автомобиллар ва автомобиль хўжалиги; йўл ҳаракатини ташкил қилиш; автомобиль транспорти эксплуатацияси; экономика ва автомобиль транспортини ташкил қилиш; бухгалтерия ҳисоби ва хўжалик фаолияти таҳлили.

Кечки ўқишга: қурилиш ва йўл машиналари ҳамда ускунлари; автомобиль йўллари; кўприклар ва тоннеллар; автомобиллар ва автомобиль хўжалиги; автомобиль транспорти эксплуатацияси; экономика ва автомобиль транспортини ташкил этиш.

Сиртқи ўқишга: қурилиш ва йўл машиналари ҳамда ускуналари; автомобиль йўллари; кўприклар ва тоннеллар; автомобиллар ва автомобиль хўжалиги, автомобиль транспорти эксплуатацияси; экономика ва автомобиль транспортини ташкил қилиш; бухгалтерия ҳисоби ва хўжалик фаолияти таҳлили.

БУХОРО ОЗИҚ-ОВҚАТ ВА ЕНГИЛ САНОАТ ТЕХНОЛОГИЯСИ ИНСТИТУТИ

(Бухоро шаҳри, Ульянов кўчаси, 25/2-уй)

Кундузги ўқишга: электр энергетикаси; озиқ-овқат корхоналари машиналари ва аппаратлари; енгил саноат машиналари ва аппаратлари; машинасозлик; ғаллани асраш ва уни қайта ишлаш технологияси; нон ёпиш, макарон ва қандолатчилик ишлаб чиқариши технологияси; умумий овқатланиш технологияси ва уни ташкил қилиш; тикув буюмлари технологияси; чарм ва мўйна технологияси; чарм буюмларни конструкциялаш; қурилиш; саноат ва озиқ-овқат товарлари экономикаси ва уни ташкил этиш.

Кечки ўқишга: саноат корхоналари, шаҳарлар ва қишлоқ хўжалиги электр таъминоти; асл ва химиявий толаларни йигириш; тўқувчилик; саноат ва граждан қурилиши.

Сиртқи ўқишга: озиқ-овқат корхоналари машиналари ва аппаратлари; енгил саноат машиналари ва аппаратлари; машинасозлик; умумий овқатланиш технологияси ва уни ташкил қилиш; ғаллани асраш ва уни қайта ишлаш технологияси; нон ёпиш, макарон ва қандолатчилик ишлаб чиқариши технологияси; чарм ва мўйна технологияси; қурилиш; чарм буюмларни конструкциялаш; саноат ва озиқ-овқат товарлари экономикаси ва уни ташкил этиш; чарм ва мўйна технологияси.

ТОШКЕНТ ТЎҚИМАЧИЛИК ВА ЕНГИЛ САНОАТ ИНСТИТУТИ

(Тошкент шаҳри, Горбунов кўчаси, 5-уй)

Кундузги ўқишга: тўқимачилик саноати машиналари ва аппаратлари; асл ва химиявий толаларни йигириш; пардозлаш корхоналари химиявий технологияси ва ускуналари; трикотаж ишлаб чиқариши; тикувчилик маҳсулотлари технологияси; чарм буюмлар технологияси; полиграфия ишлаб чиқариши технологияси; тўқувчилик, тикув маҳсулотларини конструкциялаш; экономика ва кенг истеъмол буюмлари саноатини ташкил қилиш; меҳнатни нормалашни ташкил қилиш; химиявий толалар технологияси.

Кечки ўқишга: тўқимачилик саноати машиналари ва аппаратлари, пардозлаш корхоналари химиявий технологияси ва ускуналари; асл ва химиявий толаларни йигириш; трикотаж ишлаб чиқариши; тикувчилик буюмлари технологияси; чарм буюмлар технологияси; тўқувчилик; тикув буюмларини конструкциялаш; экономика ва кенг истеъмол буюмлари саноатини ташкил қилиш; меҳнатни нормалашни ташкил қилиш.

Сиртқи ўқишга: тўқимачилик саноати машиналари ва аппаратлари; тўқувчилик; экономика ва кенг истеъмол буюмлари саноатини ташкил қилиш; трикотаж ишлаб чиқариши; тикув буюмлари технологияси; асл ва химиявий толаларни йигириш; чарм буюмлар технологияси; полиграфия ишлаб чиқариши технологияси; меҳнатни нормалашни ташкил қилиш.

ТОШКЕНТ ТЎҚИМАЧИЛИК ВА ЕНГИЛ САНОАТ ИНСТИТУТИНИНГ НАМАНГАН ФИЛИАЛИ

Кундузги, кечки ва сиртқи ўқишга: тўқимачилик саноати машиналари ва аппаратлари; асл ва химиявий толаларни йигириш; тўқувчилик.

САМАРҚАНД ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ

(Самарқанд шаҳри, Горький хиёбони, 15-уй)

Кундузги ўқишга: амалий математика; рус тили ва адабиёти; миллий мактабларда рус тили ва адабиёти; она тили ва адабиёт; роман-герман тиллари ва адабиёти; тарих; математика; физика; химия; биология; география.

Кечки ўқишга: рус тили ва адабиёти; она тили ва адабиёт; роман-герман тиллари ва адабиёти; тарих; математика; физика; химия; биология; география.

Сиртқи ўқишга: рус тили ва адабиёти; она тили ва адабиёт; тарих; география.

АНДИЖОН ДАВЛАТ ТИЛЛАР ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

(Андижон шаҳри, Мир кўчаси, 1-уй)

Кундузги ўқишга: рус тили ва адабиёти, чет тиллар (инглиз, немис, француз).

Сиртқи ўқишга: рус тили ва адабиёти.

ТОШКЕНТ ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ ИНСТИТУТИНИНГ АНДИЖОН ФИЛИАЛИ

Кечки ўқишга: саноатни планлаштириш; меҳнат иқтисоди; бухгалтерия ҳисоби ва хўжалик фаолияти таҳлили.

Сиртқи ўқишга: саноатни планлаштириш, меҳнат иқтисоди; бухгалтерия ҳисоби ва хўжалик фаолияти таҳлили; қишлоқ хўжалигини планлаштириш, савдо иқтисоди, молия ва кредит.

ЭСЛАТМА: СССР Олий ўқув юртларига қабул қилиш қоидалари газетанинг 17 июль сонида эълон қилинган.

ЎРТА МАХСУС ЎҚУВ ЮРТЛАРИГА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

САМАРҚАНД ОЗИҚ-ОВҚАТ ТЕХНИКУМИ

(Самарқанд шаҳри, Оғалиқ кўчаси, 2-уй)

Кундузги ва сиртқи ўқишга: совутиш-компрессор машиналари ва қурилмалари; озиқ-овқат саноати корхоналарининг машиналари ва ускуналари; нон пишириш саноати; консервалаш технологияси; сут маҳсулотлари технологияси; таом тайёрлаш технологияси; озиқ-овқат саноати корхоналарида планлаштириш.

Кечки ўқишга: совутиш-компрессор машиналари ва қурилмалари; озиқ-овқат саноати корхоналарининг машиналари ва ускуналари; нон пишириш саноати; таом тайёрлаш технологияси.

НАМАНГАН ПОЛИТЕХНИКУМИ

(Наманган шаҳри, Уйчи райони, Жийдакапа посёлкаси)

Кундузги ўқишга: пайвандлаш ишлаб чиқариши технологияси; саноат ва граждан қурилиши; биноларнинг санитария-техникавий тузилиши.

Сиртқи ўқишга: саноат ва граждан қурилиши; биноларнинг санитария-техникавий тузилиши.

ТОШКЕНТ ПОЛИГРАФИЯ ТЕХНИКУМИ

(Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 30-уй)

Кундузги ўқишга: полиграфия машиналари ва ускуналари; брошюра-муқовалар ишлаб чиқариш технологияси; китоб товаршунослиги; ҳарф териш ишлаб чиқариши технологияси; текис босма технологияси.

Сиртқи ўқишга: китоб товаршунослиги; полиграфия саноати корхоналарида планлаштириш; ҳарф териш ишлаб чиқариши технологияси; брошюра-муқовалар ишлаб чиқариш технологияси.

ГУЛИСТОН ҚУРИЛИШ ТЕХНИКУМИ

(Гулистон шаҳри, III Интернационал кўчаси, 49-уй)

Кундузги ва сиртқи ўқишга: саноат ва граждан қурилиши; қурилиш деталлари ва темир-бетон конструкцияларини ишлаб чиқариш; газ хўжалиги.

АНГРЕН ҚУРИЛИШ ТЕХНИКУМИ

(Ангрен шаҳри, Комсомольская кўчаси, 1-уй)

Кундузги ва сиртқи ўқишга: пайвандлаш ишлаб чиқариши технологияси; керамика технологияси; саноат ва граждан-қурилиши.

АНГРЕН ПЛАН-ИҚТИСОД ТЕХНИКУМИ

(Ангрен шаҳри, Чикрезов кўчаси, 17-уй)

Кундузги ва сиртқи ўқишга: бухгалтерия ҳисоби; озиқ-овқат моллари савдосини ташкил этиш ва товаршунослик; статистика.

ФАРҒОНА КЕЧКИ ЕНГИЛ САНОАТ ТЕХНИКУМИ

(Фарғона шаҳри, Л. Толстой кўчаси, 10-уй)

Кечки ўқишга: тўқимачилик корхоналарининг машиналари ва ускуналари; ип-йигирув ишлаб чиқариши; тўқувчилик ишлаб чиқариши; тикувчилик ишлаб чиқариши; трикотаж ишлаб чиқариши.

Сиртқи ўқишга: тўқимачилик корхоналарининг машиналари ва ускуналари; ип йигирув ишлаб чиқариши; тўқувчилик ишлаб чиқариши; чарм буюмлар технологияси; трикотаж ишлаб чиқариши; тикувчилик ишлаб чирқариши.

САМАРҚАНД ИНДУСТРИАЛ ТЕХНИКУМИ

(Самарқанд шаҳри, Оғалиқ кўчаси, 2-уй)

Кундузги ўқишга: саноат корхоналари ва қурилмаларининг электр ускуналари; металларни қирқиб ишлаш; минерал ўғитлар ва ноорганик моддалар технологияси; саноат ва граждан қурилиши; саноат ускуналарини монтаж қилиш ва уларнинг ремонти.

Кечки ўқишга: саноат корхоналари ва қурилмаларининг электр ускуналари; металларни қирқиб ишлаш; минерал ўғитлар ва ноорганик моддалар технологияси; саноат ва граждан қурилиши.

Сиртқи ўқишга: саноат корхоналари ва қурилмаларининг электр ускуналари; металларни қирқиб ишлаш; минерал ўғитлар ва ноорганик моддалар технологияси; саноат ва граждан қурилиши.

КАТТАҚЎРҒОН ПЛАН-ИҚТИСОД ТЕХНИКУМИ

(Каттақўрғон шаҳри, Шавқий кўчаси, 20-уй)

Кундузги ва сиртқи ўқишга: озиқ-овқат моллари савдосини ташкил этиш ва товаршунослик; бухгалтерия ҳисоби; савдода бухгалтерия ҳисоби.

НУКУС ПОЛИТЕХНИКУМИ

(Нукус шаҳри, Шоссейная кўчаси)

Кундузги ўқишга: пахтага дастлабки ишлов бериш ускуналари ва технологияси; ип йигирув ишлаб чиқариши; тўқувчилик ишлаб чиқариши; пахта товаршунослиги; ун-ёрма ишлаб чиқариши; дон ва дон маҳсулотларини сақлаш.

Сиртқи ўқишга: пахтага дастлабки ишлов бериш ускуналари ва технологияси; пахта товаршунослиги; тўқувчилик ишлаб чиқариши; ип йигирув ишлаб чиқариши.

СОБИР РАҲИМОВ НОМЛИ ФАРҒОНА ПОЛИТЕХНИКУМИ

(Фарғона шаҳри, Қиргули посёлкаси, Колхозная кўчаси, 15-уй)

Кундузги ва сиртқи ўқишга: пахтага дастлабки ишлов бериш ускуналари ва технологияси; мебель ишлаб чиқариши; тикувчилик ишлаб чиқариши ; пахта товаршунослиги; химиявий толалар технологияси; минерал ўғитлар ва химиявий моддалар технологияси.

МАРҒИЛОН КЕЧКИ ТЎҚИМАЧИЛИК ТЕХНИКУМИ

(Марғилон шаҳри, Киров кўчаси, 6-уй)

Кечки ўқишга: пиллакашлик ва ипак эшиш; тўқувчилик ишлаб чиқариши.

Сиртқи ўқишга: пиллакашлик ва ипак эшиш; тўқувчилик ишлаб чиқариши; газмолларни безаш.

УЧҚЎРҒОН ПЛАН-ИҚТИСОД ТЕХНИКУМИ

(Учқўрғон шаҳри, Дружба кўчаси, 5-уй)

Кундузги ва сиртқи ўқишга: товаршунослик ва саноат моллари билан савдо қилишни ташкил этиш; бухгалтерия ҳисоби.

ГАГАРИН ПЛАН-ИҚТИСОД ТЕХНИКУМИ

(Сурхондарё области, Гагарин райони «Советобод» совхози)

Кундузги ва сиртқи ўқишга: товаршунослик ва саноат моллари билан савдо қилишни ташкил этиш; бухгалтерия ҳисоби.

НАМАНГАН ТЎҚИМАЧИЛИК ТЕХНИКУМИ

(Наманган шаҳри, 2-микрорайон)

Кундузги ўқишга: тўқимачилик корхоналарининг машиналари ва ускуналари; пиллакашлик ва ипак эшиш; ип йигирув ишлаб чиқариши, тўқувчилик ишлаб чиқариши; газмолларни безаш; тикувчилик ишлаб чиқариши; нотўқима тўқимачилик материаллари ишлаб чиқариш; тўқимачилик саноати корхоналарида планлаштириш.

Кечки ўқишга: ип йигирув ишлаб чиқариши; тўқувчилик ишлаб чиқариши; тикувчилик ишлаб чиқариши; тўқимачилик саноати корхоналарида планлаштириш.

Сиртқи ўқишга; пиллакашлик ва ипак эшиш; ип йигирув ишлаб чиқариши; газмолларни безаш; тикувчилик ишлаб чиқариши; тўқимачилик саноати корхоналарида планлаштириш.

ТАХИАТОШ САВДО-ИҚТИСОД ТЕХНИКУМИ

(Тахиатош шаҳри, Победа хиёбони, 34-уй)

Кундузги ва сиртқи ўқишга: товаршунослик ва саноат моллари савдосини ташкил этиш; савдода бухгалтерия ҳисоби; бухгалтерия ҳисоби; таом тайёрлаш технологияси.

ЎЗБЕКИСТОН КОМСОМОЛИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ НОМЛИ ЧИРЧИҚ ИНДУСТРИАЛ ТЕХНИКУМИ

(Чирчиқ шаҳри, Коммунистическая кўчаси, 2-уй)

Кундузги ўқишга: электр станциялари, тармоқлари ва системалари; саноат корхоналари ва қурилмаларининг электр ускуналари; электр-иссиқлик техникаси ўлчовлари; сув, ёнилғи ва мойлаш материаллари технологияси; металларни қирқиб ишлаш; қишлоқ хўжалик машиналари; электр машинасозлиги; органик синтез технологияси; аналитик химия; минерал ўғитлар ва ноорганик моддалар технологияси.

Кечки ўқишга: саноат корхоналари ва қурилмаларининг электр ускуналари; металларни қирқиб ишлаш; қишлоқ хўжалик машиналари.

Сиртқи ўқишга: электр станциялари, тармоқлари ва системалари; саноат корхоналари ва қурилмаларининг электр ускуналари; электр-иссиқлик техникаси ўлчовлари; қишлоқ хўжалик машиналари; электр машинасозлиги; минерал ўғитлар ва ноорганик моддалар технологияси.

ФАРҒОНА ИНДУСТРИАЛ ТЕХНИКУМИ

(Фарғона шаҳри, Фрунзе кўчаси, 245-уй)

Кундузги ва сиртқи ўқишга: металларни қирқиб ишлаш; саноат корхоналари ва қурилмаларининг электр ускуналари; совутиш-компрессор машиналари ва қурилмалари; саноат ускуналарини монтаж ва ремонт қилиш.

Кечки ўқишга: металларни қирқиб ишлаш; саноат корхоналари ва қурилмаларининг электр ускуналари.

КОСОНСОЙ ҚУРИЛИШ ТЕХНИКУМИ

(Наманган области, Косонсой шаҳри, Ҳуррият кўчаси)

Кундузги ўқишга: қишлоқ хўжалик ва граждан қурилиши; қурилишда планлаштириш; электр узатиш линияларини қуриш ва монтаж қилиш.

Сиртқи ўқишга: қурилишда планлаштириш; электр узатиш линияларини қуриш ва монтаж қилиш.

ТОШКЕНТ ЮРИДИК ТЕХНИКУМИ

(Тошкент шаҳри, Чилонзор массиви, 12-квартал, 67«а»-уй)

Кундузги ўқишга: ҳуқуқшунослик; иш юритишни ташкил этиш.

Сиртқи ўқишга; ҳуқуқшунослик.

БУХОРО КЕЧКИ ЕНГИЛ САНОАТ ТЕХНИКУМИ

(Бухоро шаҳри, П. Неруда кўчаси)

Кечки ўқишга: ип йигирув ишлаб чиқариши; тўқувчилик ишлаб чиқариши; тикувчилик ишлаб чиқариши; тўқимачилик корхоналарининг машиналари ва ускуналари.

МАРҒИЛОН ҚУРИЛИШ ТЕХНИКУМИ

(Марғилон шаҳри, Ўзбекистон 25 йиллиги кўчаси, 173-уй)

Кундузги ўқишга: қурилиш машиналари ва ускуналари; саноат ва граждан қурилиши; металл ва темир-бетон конструкцияларини монтаж қилиш.

Кечки ўқишга: қурилиш машиналари ва ускуналари; саноат ва граждан қурилиши; қурилиш деталлари ва темир-бетон конструкцияларини ишлаб чиқариш.

Сиртқи ўқишга: саноат ва граждан қурилиши; қурилиш машиналари ва ускуналари; металл ва темир-бетон конструкцияларини монтаж қилиш.

ТОШКЕНТ КОММУНАЛ-ҚУРИЛИШ ТЕХНИКУМИ

(Тошкент шаҳри, Ш. Руставели кўчаси, 25-уй)

Кундузги ўқишга: ёғочсозлик корхоналарининг машиналари ва ускуналари; мебель ишлаб чиқариши; биноларнинг техник эксплуатацияси; сув таъминоти, канализация, саноат ҳамда оқова сувларни тозалаш; газ хўжалиги.

Кечки ўқишга: мебель ишлаб чиқариши.

Сиртқи ўқишга: биноларнинг техник эксплуатацияси; сув таъминоти, канализация, саноат ҳамда оқова сувларни тозалаш; мебель ишлаб чиқариши; газ хўжалиги.

ТОШКЕНТ МЕҲМОНХОНА ХЎЖАЛИГИ ТЕХНИКУМИ

(Тошкент шаҳри, Сергели райони, Спутник массиви, 10-квартал, 63-уй)

Кундузги ва сиртқи ўқишга: меҳмонхона хўжалиги; бухгалтерия ҳисоби.

Кундузги ўқишга; сартарошлик санъати ва манзарали косметика.

ЖИЗЗАХ ИНДУСТРИАЛ ТЕХНИКУМИ

(Жиззах шаҳри, Ленин кўчаси, 259-уй)

Кундузги ва сиртқи ўқишга: металларни қирқиб ишлаш; пайвандлаш ишлаб чиқариши технологияси; қишлоқ хўжалик машиналари;

МУБОРАК ИНДУСТРИАЛ ТЕХНИКУМИ

(Қашқадарё области, Муборак шаҳри)

Кундузги ўқишга: саноат корхоналари ва қурилмаларининг электр ускуналари; нефть ва газнинг химиявий технологияси; химия заводлари ва нефть-газни қайта ишлаш заводларининг ускуналари; иссиқлик электр станцияларининг буғ-генераторли ва турбина қурилмалари.

Сиртқи ўқишга: саноат корхоналари ва қурилмаларининг электр ускуналари; иссиқлик электр станцияларининг буғ-генераторли ва турбина қурилмалари.

УЧТЕПА ЕНГИЛ САНОАТ ТЕХНИКУМИ

(Жиззах области, Жиззах райони, Учтепа посёлкаси)

Кундузги ўқишга: пахтага дастлабки ишлов бериш ускуналари ва технологияси; тикувчилик ишлаб чиқариши; бухгалтерия ҳисоби; пахта товаршунослиги; ип йигирув ишлаб чиқариши.

Сиртқи ўқишга: бухгалтерия ҳисоби; пахта товаршунослиги; тикувчилик ишлаб чиқариши.

ЛЕНИНСК ИНДУСТРИАЛ ТЕХНИКУМИ

(Андижон области, Ленинск шаҳри)

Кундузги ўқишга: металларни қирқиб ишлаш; саноат ускуналарини монтаж ва ремонт қилиш; металларга ишлов бериш станоклари ва автоматик линиялари.

Сиртқи ўқишга: металларни қирқиб ишлаш; саноат ускуналарини монтаж ва ремонт қилиш.

СОВЕТОБОД ИНДУСТРИАЛ ТЕХНИКУМИ

(Советобод шаҳри, Ёқубжонов кўчаси, 10-уй)

Кундузги, кечки ва сиртқи ўқишга: металларни қирқиб ишлаш; кабель ва симлар ишлаб чиқариш.

ШИРИН ЭНЕРГЕТИКА ТЕХНИКУМИ

(Сирдарё области, Ширин шаҳри, Просвещение кўчаси, 19-уй)

Кундузги ва сиртқи ўқишга; электр станциялари, тармоқлари ва системалари; энергетика системаларининг реле муҳофазаси ва автоматикаси; саноат корхоналари ва қурилмаларининг электр ускуналари; иссиқлик электр станцияларининг буғ-генераторли ва турбина қурилмалари.

Кечки ўқишга: электр станциялари, тармоқлари ва системалари; саноат корхоналари ва қурилмаларининг электр ускуналари; иссиқлик электр станцияларининг буғ-генераторли ва турбина қурилмалари.

НАМАНГАН ИНДУСТРИАЛ ТЕХНИКУМИ

(Наманган шаҳри, Ленинград кўчаси, 10-уй)

Кундузги ва кечки ўқишга; электр станциялари, тармоқлари ва системалари; саноат корхоналари ва қурилмаларининг ускуналари; металларни қирқиб ишлаш; асбобсозлик ишлаб чиқариши.

Сиртқи ўқишга: саноат корхоналари ва қурилмаларининг ускуналари; металларни қирқиб ишлаш.

ЭСЛАТМА: СССР ўрта махсус ўқув юртларига қабул қилиш қоидалари газетанинг 22 июль сонида эълон қилинган.

Р. — 08902. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. В. — 168. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12